Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 78 (18.854). • Сешанба, 3 апрель 1984 йил • Баҳоси 3 тийин.

ОЗИҚ-ОВҚАТ ПРОГРАММАСИ — УМУМХАЛҚ ИШИ

ЕР ҚАДРИ

Озиқ-овқат программаси ҳозирги босқичда партия иқтисодий стратегиясининг ғоят муҳим таркибий қисмидир. Озиқ-овқат программаси хўжалик жиҳатидан ҳам, сиёсий жиҳатдан ҳам шу ўн йилликда марказий проблема ҳисобланади. Қишлоқ хўжалигида вужудга келтирилган потенциалдан тўлиқроқ фойдаланишга, агросаноат комплексини ривожлантиришга сарфланган ресурсларнинг самарадорлигини оширишга биринчи даражали аҳамият берилмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ К. У. Черненко «Қишлоқ хўжалигини интенсив ривожланиш йўлига жадаллик билан ўтказиш, колхоз ва совхозларда вужудга келтирилган қувватлардан олинадиган самарани анча ошириш — белгиланган маррага эришишнинг бош йўлидир» деди.

Партиямиз кун тартибига ана шундай ғоят актуал вазифани қўймоқда. Бундан кўзда тутилган мақсад бутун иқтисодий иш даражасини ошириш, хўжалик ҳисоби, коллектив пудратни кенг жорий этиш йўли билан қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва давлатга сотишни кўпайтириш, планлар ва социалистик мажбуриятларнинг шараф билан бажарилишини таъминлашдир.

Совхозимиз Жиззах чўлининг қоқ ўртасида ташкил топган бўлиб, пахтачиликка ихтисослаштирилган. Совхозимиз ўтган йили тайёрлов пунктига 11.300 тоннага яқин юқори сорт пахта топширди. Бу ундан олдинги йиллардагига қараганда анча кўп. Лекин сизга самоатмизнинг ўсиб бораётган эҳтиёжлари ҳисобга олинадиган бўлса, яхши пахта миқдорини кўпайтириш, сортини яхшилаш ҳали кўп имкониятларимиз борлигини лозим бўлади. 1984 йилги бош вазифамиз она-Ватанга 12.000 тонна «оқ олтин» армуғон этишдан иборатдир.

Куни кеча матбуотда эълон қилинган қишлоқ хўжалиги илғорларининг Ўзбекистон агросаноат комплексининг барча меҳнаткашларига Мурожаати зиммамизга олган юксак марраларимизни эгаллашимизда дастурил амал бўлиши шубҳасиз. Ундаги «Қисқа муддатларда ерни тайёрлаш ва шудгорни юмшатиш ишлари, энг мақбул муддатларда экиш-тикиш ишларини, уни бир ҳафтасига ичида тамомлаш, барча чигитларни ғишлаб ва унинг намига униб, барча нишоналар ҳамда уларни интенсив парвариш қилиш лозим», деган фикрлар айниқса диққатга сазовордир. Биз Мурожаат асосида чигит экишни қисқа муддатларда намуналии ўтказиш юзасидан аниқ тадбирлар белгилаб олдик. Резерв планларимиз чамалаб чиқдик. Мутахассислар, бутун умри, онги хаётини ўзида пахтачилик ривожланишига бахшида этган бобо деҳқонлар билан маслаҳатлашдик. Чўлқуварлар, хусусан юкининг оғирини кўтарадиган механизаторлар билан суҳбатлашиб, уларнинг таклиф-мулоҳазаларини ўргандик. Ниҳоят, шундай қарорга келдик: совхозимиз бўйича чигит экиш 7—8 иш кунида тўла тугалланади.

Сўз бериш, мажбурият қабул қилиш осон. Лекин уни бажариш, эл-юрт олдида юз ёруғ бўлишига эришиш қийин. Буниг учун ҳамма баравар ҳаракат қилмоғи, бир ғайратга ўн ғайрат қўшиб ишламоғи, ҳосил тақдири учун астойдил курашмоғи керак. Бу бригада пудрати демакдир. Шуни айтиш керакки, бу йил барча пахтачилик бригадаларимиз пудрат асосида ишлашга кўчирилди.

Хўш, пудрат усулининг афзалликлари нималардан иборат? Темур Турдиалиев, Азиза Собирова, Умурзоқ Соҳибовлар бошлиқ бригадаларда пахта ҳосилдорлиги бир йилда 7—8 центнер кўтарилди. Айни кезда ҳар центнер пахтанинг таннархи кўзда тутилганидан анча зиёд камайди. Бошқачасига айтганда, ҳосилдорликни ошириш, таннархни камайтириш ҳисобига чўлқуварларнинг шахсий даромадлари 20—22 процент кўпайди. Лекин барча бригадаларда ҳам шундай юқори кўрсаткичларга эришилди, деб бўлмайди. Бунга сабаб шуки, айрим бригадаларда меҳнат унумдорлиги кўтарилмади, сарф-харажат кўпайиб кетди, ортиқча чиқимга йўл қўйилди. Бу йил эса чигитни кундан бошлабоқ ана шу камчиликларнинг такрорланишига йўл қўймаслик чораларини кўрамиз.

Партиямиз меҳнат унумдорлигини пландан ташқари 1 процент ошириш, маҳсулот таннархини қўшимча 0,5 процент камайтириш вазифасини қўйди. Чўл шароитида бунинг ўзи катта аҳамиятга эга. Нега деганда ишчи кучи кам. Бундай шароитда бутун иш жараёнини ҳилма-хил техника воситалари гардани орқали ортиш билан уларни унумдорлигини янада оширмоқ чорасини кўрмоғимиз керак.

Яна бир мисол келтираман. Бир кунда ўртача 7—8 гектар майдонга чигит эккан механизатор бошлиқ экипаж аъзолари иш унумини 9—10 гектарга кўтарилиши мумкин. Мумкин ва лозим. Совхозимиз бўйича ҳар бир экиш унумдорлигини 1—2 гектар кўтарсак, кўшимча 55—60 гектар майдонга барака уруғи қадалади. Демак, фурсатдан ютамиз. Шундай қилишимиз керак. Сабаби, ғўза кун санайди. Чигит қанча эрта экилса, комплекс барвариш тизимини графикалар асосида ўтказилса, ҳосилдорлик шунча юқори бўлади. Бу хусусда барча экипажларга конкрет графиклар берилди. Униг ижроси учун қаттиқ курашамиз.

Масалани янгича бир томонига эътибор бериш керак. Механизаторларимиз бир йилнинг ўзида бир неча хил иш турларини бажаришга одатланишган. Илғори чигит экиш, қатор ораларига ишлов, ўғит олиш, ва пахта ва бошқа ишларни ўзлари бажаради. Агротехника тадбирлари ҳам ўз вақтида бажарилади. Натижада кўплаб олинади гектарлардан шахсий даромадлар ҳам, ишлаб чиқариш ҳам юқори бўлади. Агротехника тадбирлари қисқа фурсатда ўтказилди. Агротехника тадбирларининг пухталиги, хўжалик иш вақтида кўпаймоқда

сатдан ютяпмиз. Хуллас, тежамкорлик ва самарадорлик чўлқуварларимиз фаолиятининг таркибий қисмига айланди.

Меҳнат унумдорлигини пландан ташқари 1 процент ошириш, маҳсулот таннархини қўшимча 0,5 процент камайтириш билан совхозимиз бўйича 100 минг сўмдан кўпроқ соф даромад оламиз. Тадбиркорлик билан иш юритаётган Муқим Раимжонов бошқарувчилик қилаётган бўлимда иқтисодий самарадорлик айниқса юқори бўлаётир. Бўлим ишчилари 926 гектар майдонда ғўза ўстиради. Энг кам меҳнат ва маблағ сарфлаб, мўл ва сорти юқори пахта етиштиради. Тракторларнинг эҳтиёт қисмларидан тортиб, ёнилғигача тежаб-терғаб ишлатади. Илғор бригадаларнинг иш тажрибалари барчанинг мулкига айлантирилади.

1984 йил учун планлар аниқ белгиланди. Социалистик мажбуриятлар қабул қилинди. Уни бажариш йўлида амалий ишга киришилганига ҳам анча бўлди. 600 ишчи, 40 та трактор ёрдамида пахта майдонларининг сўнгги гектарлари текисланиб, чигит экишга тахт қилинмоқда. Далаларга ўғитлар чиқарилмоқда. Агротехниканинг бошқа тадбирлари ҳам ташкилий жиҳатдан уюшқоқлик билан амалга оширилмоқда.

Чигитни қисқа фурсатларда тез ва сифатли экмоқ, дарҳол комплекс парваришни авж олдирмоқ учун чўлқуварларимиз шахсий манфаатдорлигини янада оширмоғимиз керак, албатта. Шу мақсадда қўйидаги тадбирларни белгиладик: чигит экишни совхозда биринчи бўлиб тугаллаган, гектарларнинг тўла, уялар ва кўчатларнинг бутлигига эришган, ҳар гектар майдонда 140—150 минг туп кўчат бўлишини таъминлаган коллективларга кўчма Қизил байроқ ва 500 сўм пул мукофоти берилади. Иккинчи ва учинчи ўринни эгаллаганларга эса кўчма Қизил байроқ билан бирга 300 сўмдан 100 сўмгача мукофот пули топширилади. Чигит экиш муддатларида иш унумдорлигини юқори даражада ошириб бораётганларнинг барча турлари аъло даражада бажарилиши ҳисобга олинади.

Кўчма устахоналарнинг ходимларини ҳам меҳнатларига яраша рағбатлантириш тадбирларини белгиладик. Токарлар, слесарлар, механиклар, устахоналарнинг ишлари ҳам яқин ўтиб, экиш кунларида бевосита дала шароитида ишлашади. Бу ишлар асосида қайта қурмасалар кутилганча натижага эришиб бўлмайди. Уларнинг меҳнатларини рағбатлантириш лозим.

КПСС Марказий Комитетининг 1984 йил февраль Пленуми қарорлари, партия Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ К. У. Черненконинг нутқидан илҳомланган кўриқ совхозимиз меҳнаткашлари 12.000 тонна «оқ олтин» хирмони бунёдига келтириш учун ҳаракатга ғайрат қўшиб меҳнат қилаверадилар.

У. ЖЎРАҚУЛОВ,
Дўстлик районидаги Қосим Раҳимов номли совхоз директори, республикада хизмат кўрсатган пахтакор.

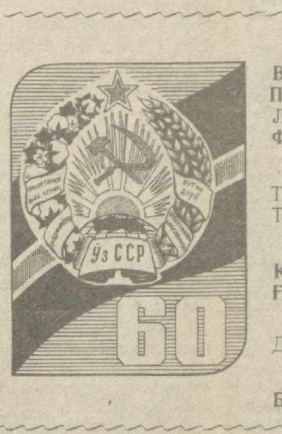

● ЎЗБЕКИСТОН ССР ВА ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИНИНГ ШОНЛИ ЮБИЛЕЙИ ШАРАФИГА

● ИЛҒОР КОЛЛЕКТИВЛАР МЕҲНАТ ВАХТАСИДА

● ДАЛА МЕҲНАТКАШЛАРИНИНГ ҚИЗҒИН ПАЛЛАСИ

● ЧОРВАДОРЛАР ДОЛЗАРБ МАВСУМДА

● КЕНГ ИСТЕЪМОЛ БУЮМЛАРИ КЎПАЙЯДИ

РЕСПУБЛИКАМИЗ ДАЛАЛАРИДА

«Совет Ўзбекистони» ва ЎзТАГ мухбирларидан

ТИҒИЗ ГРАФИК АСОСИДА

Усмон Юсупов районидаги Ульянов номли совхоз далаларида бўлган кишини жиҳиб бир манзаранинг гувоҳи бўлади. Унумдор далаларда тракторларнинг гулдуроси эрта тонгдан то кечгача тинмайди. Механизаторлар, транспортчилар, сеялкачилар ҳам иш билан банд. Вақт тиғиз. Деҳқончиликда ҳосилни бир кун эрта экиш ҳам энг эрта етиштириш катта аҳамиятга эга эканлигини совхоз заршунослари яхши билишади. Шу туфайли улар ҳар бир дақиқани ғанимат билиб, сурьатга сурьат қўшмоқдалар. Чигитни ернинг табиий намига ундириб олиш, гектарларнинг тўла, кўчатлар сонининг бут бўлишига эришиш чоралари кўрилмоқда. Экиш билан бир вақтда ерга минерал ва органик ўғит, бегона ўтларга қарши гербицидлар солинмоқда.

Сифат комиссияси аъзолари кўлдан чиқарилаётган майдонларда агротехника қоидаларига қандай риоя қилинаётганлигини мунтазам текширив бормоқдалар. Улар, айниқса, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Раҳматулла Тўраев ва Мухтор Зиявлар бошлиқ бригадалар пахтакорларининг меҳнатидан хурсанд бўлмоқдалар. Юбилей йилида ҳар гектар ердан 45 центнердан ҳосил етиштириш мажбуриятини олган бу бригадаларнинг механизаторлари экин-тикин ишларини тиғиз график асосида тез ва сифатли ўтказишга интилмоқдалар. Суратларда: кунига 8—10 гектар ерга сифатли чигит экаётган моҳир механизатор М. Баратов [юқорида], илғор бригада бошлиқлари М. Зиёев ва Р. Тўраевлар [ўртада] ҳамда экиш пайти [пастда] тасвирланган.

В. Молчанов фотолари.

ТЕЗКОРЛИК БИЛАН

Бекобод райони хўжаликларининг механизаторлари беда уруғини 20 иш соатида экиб бўлдилар. 2200 гектар ерга беда уруғи ташланди, уни ернинг табиий намига кўкартириб олиш белгиланган. Ҳамма далалар яхшилаб ўғитланган, гектар бошига 20 тонна маҳаллий ўғит солинган.

Бу йил районнинг барча бедачилик бригадалари ягона наряд асосида ишлашга ўтди. Улар ҳар гектар ердан юқори ҳосил олишга эришиш учун курашмоқдалар. Далаларнинг бир қисмига беда уруғи билан бирга арпа ва маккажўхори уруғи қўшиб экилди. Тажриба шундай далаларда мўл-кўл кўкпоя олиш имкониятини кўрсатди.

ЎЗ ВАҚТИДА

ҚУВА. «Москва» колхозининг Арсиф массивидаги «Пахтакор» участкаси далаларида тракторларнинг ҳайқириги эшитила бошлади. Энг ўзлаштирилган ерларнинг ҳар гектарида 36 центнердан пахта етиштиришга аҳд қилган Қ. Ҳамроева бошлиқ бригада пахтакорлари чигит экишга киришдилар. Дастлабки кунидаёқ 10 гектардан зиёд майдонга чигит экилди. Ерга уруғ ташлаш билан бирга белгиланган миқдорда минерал ўғитлар ҳам солинмоқда, пахта ва ерга органик ўғитлар ҳам солинмоқда.

Чигит экишда Х. Сайдахмедов, А. Ғафуров, М. Халилов, А. Воҳидов каби механизаторлар ва сеялкачилар фидокорлик намуналарини кўрсатмоқдалар. Уларнинг ташаббуси билан иш вақти ҳар бир соатдан унумли фойдаланилмоқда. Уруғлик чигит ҳар бир соат ичида экилиб берилмоқда. Дала ишларида сифат биринчи ўринга қўйилмоқда.

Районлари «Коммунизм» колхозида ҳам чигит экиш қизғин бошлаб юборилди.

ЭКИПАЖЛАР ИШ БОШЛАДИ

Наманган районидаги «Партия XXII съезди» колхозининг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Абдураҳмон Жўраев бошлиқ бригадаси аъзолари далаларга биринчилардан бўлиб чигит экиш ишига киришдилар. Дастлабки кунларда тузилган экипажлар аъзолари юқори кўрсаткичларга эришдилар. Чигит асосан 60х30 схемасида экилмоқда. Ҳасанбой Насриддинов, Мамасоли Барноев каби механизаторлар ўз тракторларида сеялка тиркаб иш суръатини тез ва соз экишда ҳамкасбларига ўрнак бўлишмоқда.

— Коллективимиз 75 гектар майдонга чигит экишни бир ҳафтада экиб бўлиш ва кўчатларни ердан ўз намига бир текис ундириб олиш учун барча имкониятларни ишга солмоқдамиз, — дейди бригада бошлиғи А. Жўраев. — Шунда 75 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 50 центнердан ҳосил олишга даставвал замин яратган бўламиз.

Шуниндек, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Нуриддин Абдуллаев ва Сорахон Эгамбердиева, Усмонжўжа Икромов, Толиб Собиров сингари механизатор деҳқонлар раҳбарлик қилаётган бригадалар далаларида ҳам экиш ишлари жадал ривожланмоқда. Ҳадемай, хўжаликдаги 20 та экиш агрегати ялписига ишга тушади.

ТУТЗОРЛАР КЕНГАЙМОҚДА

ФАРҒОНА. Область пиллачилари бу йил Ватанга 6 минг тонна «кумуш тола» етказиб бериш аҳд қилганлар. Бу улкан маррага эришиш учун мустаҳкам озуқа базасини вужудга келтириш лозим. Буни ҳисобга олиб, хўжаликларда янги-янги тутзорлар барпо этиш ишлари кенг тус олди. Колхоз ва совхозларда 10 миллион тут кўчати ўтқазилиши мўлжалланган. Янги тутзорлар барпо этишда Ўзбекистон, Киров, Бувайда, Қува районларининг қатор хўжаликлари кўпчиликка ибрат кўрсатишмоқда.

меҳнаткашлари янги-янги тутзорлар барпо этиш йўлида катта тадбирларни амалга оширмоқдалар.

Область хўжаликларнинг тут кўчатлари билан таъминлаш Ўзбекистон районидаги тутчиликка ихтисослаштирилган «Гулистон» совхози коллективи зиммасига катта юк тушади. Хўжалик бу йил область колхоз ва совхозларига 3 миллион тут кўчати етказиб бериш керак. Шу кунларда совхозда тут кўчатларини тарқатиш давом этмоқда. Ҳозирга қадар хўжаликлар ихтиёрига бир миллион тупга яқин кўчат тарқатилди.

ПУШТАГА ЭКИЛЯПТИ

Қарши районидаги Собир Раҳимов номли совхознинг Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати Мастура Файзиева бошлиқ ўнинчи бригада далаларида чигит экиш бошлаб юборилди. Бригада пудрати асосида ишлаётган депутат бошлиқ коллектив чигитни пуштага қадаяпти. Бунинг ахамияти шундаки, намгарчиликдан ҳосил униб чиққанда ҳар бир кўчат яхши ривожланади. Бир текис униб чиқади.

Бу илғор агротехник тадбир чўлқуварлар далаларида ўтган йилда ҳам ўзини оқлаган эди. Кучатлар қийғос униб чиққани натижасида бригадалар режадаги 50 центнердан ҳосил ол ортиқ пахта етиштирди. Коллективнинг Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 60 йиллик юбилейи муносабати билан олган мажбуриятлари эса бундан ҳам юксак.

Экиш агрегатини бригада етакчиси Мастура Файзиевадан олиб ўтди. Бу экиш эса дастлабки кунидаёқ 15 гектар майдонга барака уруғи қадалади. Мавжуд 70 гектар ерга чигитни уч—тўрт иш кунида экиб тугатиш мўлжалланмоқда.

МЕҲНАТ КОЛЛЕКТИВЛАРИДА

● ШИМОЛЛИКЛАР УЧУН

Чирчиқ трансформатор заводи коллективи тонналик транспортерлари учун жўнатилаётган маҳсулотлар эндиликда мамлакатимизнинг кўпгина жойларида кенг ишлатилмоқда. Яқинда трансформаторчилар завод ишлаб чиқарган кўчма подстанцияларнинг бир туркуми мамлакатимиз шимолий шаҳарларига юборилди. Чунки, бу подстанциялар совуқ иқлим шароитига мўлжалланган.

Дастлабки подстанцияларнинг бир қисми узоқ Якутияга ҳам жўнатилди.

● КУПРИКСОЗЛАР ЮТУҒИ

Сурхон дарёси устида яна бир кўприк тикланди. Янги автомобиль кўприги катта Ўзбекистон трактидан Амударё соҳилигача ўтадиган йўлни деярли 10 километрдан зиёд қисқартирди. Кўприкни 32-кўприксозлик отряди қурди. Кўприксозлар белгиланган муддатдан ярим йил аввал қуриб битказди. Машина ва ускуналардан моҳирона фойдаланиш, меҳнатни пухта ташкил этиш туфайли ана шу ютуққа эришилди. Айниқса, курилишчилардан бригадир Ф. Қобилов, монтажчилар, тўлқинлар Г. Бураходов, Михаил Акулкиннинг кўрувчилар комплекс коллективи ана шу усулдан фойдаланиб, планни бир ярим баравар ошириб бажарди ва бу рнлиш ишларининг гоятда сифатли бўлишига эришдилар.

● СИФАТ БЕЛГИСИ БИЛАН

Ўзбекистон металлургия заводи коллективи ишлаб чиқараётган кўпгина халқ истеъмол буюмлари жаҳоннинг кўпгина мамлакатларига экспорт қилинмоқда. Маҳсулотларнинг дастлабки туркуми Болгария, Польша, Венгрия ва Югославияга юборилди. Бу пар орасида Сифат белгиси билан мукофотланган маҳсулот кўпчиликни ташкил этади.

Бу йил металлургиялар халқ истеъмоли буюмларини ишлаб чиқаришни анча кўпайтирадилар. Урта Осиёдаги барча республикалар, Сибирга, мамлакатнинг Европа қисмига юборилади ишлатишлар юборилади.

ШАНБАЛИК ШТАБИДА

2 апрель куни Тошкентда В. И. Ленин туғилган кунининг 114 йиллигига бағишланган Бутуниттифоқ коммунистик шанбалиги ўтказувчи республика штабининг мажлиси бўлди.

Мажлисда айтиб ўтилганидек, Ўзбекистон шаҳар ва қишлоқларининг меҳнаткашлари меҳнат байрамига актив тайёргарлик кўрмоқдалар, шу куни ишларнинг конкрет ҳажмини белгилаб, тежалган хом ашё, ёқилғи ва электр энергия ҳисобига маҳсулотнинг анча қисмини ишлаб чиқариш мақсадда тежамкорлик учун курашни кучайтирмоқдалар. Партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари, хўжалик раҳбарлари шанбаликнинг юксак савияда ва ғоявий-сиёсий даражада ўтказилишини таъминлашлари, шанбалик барча қатнашчиларининг юксак унумли ва зарбдор меҳнат қилиши учун зарур шарт-шароитни вужудга келтиришлари лозим. 21 апрель санoат корхоналарига, қурилишларига ўнлаб студентлар, ҳунар-техника билим юртларининг талабалари, ишлаб чиқариш ветеранлари келадилар. Олдиндан кўшимча иш жойлари тайёрлаш, хизмат кўрсатишни ташкил этиш, техника хавфсизлигига оид зарур тадбирлар кўриш талаб қилинади.

Мажлисда кўргазмали ва оғзаки агитация масалаларига, коммунистик шанбалик қатнашчилари орасида мусобақанинг ошкоралигини таъминлашга, шу кунги энг юқори меҳнат ютуқларини кенг пропаганда қилишга алоҳида эътибор берилди. (ЎзТАГ).

УЛАР БИРГАЛИКДА ИШЛАШГА ТАЙЁР

УЧИШНИ БОШҚАРИШ МАРКАЗИ, 2 апрель. [ТАСС]. Леонид Кизим, Владимир Соловьев ва Олег Атьков Ер атрофи орбитасида 54 кундан буён меҳнат вахтасини давом эттирмоқдалар.

Кеча космонавтларга дам олиш куни берилди, бугун эса улар «Астра-1» масс-спектрометр аппаратлари билан эксперимент ишларини бажармоқдалар. Ер юзини визуал кузатмоқдалар, «Салют-7» станциясига техникавий хизмат қилмоқдалар.

Совет — Ҳиндистон экипажининг учиш программасига мувофиқ комплекс ичида тадқиқотларга тайёргарлик ниҳоясига етказилди. Космонавтлар ишли ва дам олиш учун жойларни ҳозирлаб қўйдилар, биргаликда эксперимент ўтказиш учун мўлжалланган илмий аппаратларни ишлашини текшириб кўрдилар.

Телеметрик ўлчов натижаларига кўра, «Салют-7» — «Союз Т-10» орбитал комплексининг учиши нормал давом этмоқда. Кизим, Соловьев ва Атьков ўзларини яхши ҳис қилмоқдалар, кайфиятлари жуда яхши.

1984 йил 21 февралда Ер атрофи орбитасига чиқарилган «Прогресс-19» автомат транспорт кемасининг учиши ниҳоясига етди.

РОССИЯНИНГ УЛУҒ ЁЗУВЧИСИГА БАҒИШЛАБ

2 апрель куни Тошкентда улуғ рус ёзувчиси Николай Васильевич Гоголь туғилган кунининг 175 йиллигига бағишланган кеча бўлиб ўтди.

Кечада олимлар, ёзувчилар улуғ рус адибининг ижодида танқидий реализмга асос солган ажойиб ёзувчи эканлигини, унинг асарлари ҳозирда ҳам ўз қадрини йўқотмаганини гапирдилар. Гоголь ижодиётининг ўзбек совет адабиёти ва театрининг ривожланишига ўтказган таъсири тўғрисида гапирдилар. Гоголь ижодиётидан лирик ва фош этувчилик анъаналари Абдулла Қодирий, Ойбек, Ғафур Ғулом, Абдулла Қаҳҳор сингари ўзбек ёзувчиларининг асарлари ижодида давом эттирилганлиги уқтириб ўтилди.

Кечада Тошкент театрларининг артистлари Николай Васильевич Гоголь асарлари асосида саҳналаштирилган спектакллардан парчалар кўрсатишди. (ЎзТАГ).

ЧОРВАЧИЛИК — ЗАРБДОР ФРОНТ

Қўзилатиш қизғин

ТЕРМИЗ. [«Совет Ўзбекистони» мухбири]. Сурхондарё области хўжаликларида тўл олиш кампанияси қизғин палла кирди. Шеробод районидаги қоракўлчиликка ихтисослаштирилган «Коммунизм» совхозидаги 30 минг бош совлиқнинг тўртдан бири қўзилади. Шу кунгача ҳар 100 бош совлиқ ҳисобига 145 бош қўзидан кўпайишига эришилган. Эркак қўзиларнинг ҳар қисми ,учун қолдирилмоқда. Олий маълумотли зоотехник Жовли Рустамов раҳбарлик қилаётган «Октош» бўлими чўпонлари қўзилатишни кўзилатишни юқори кўрсаткичлар билан ўтказмоқдалар. Ҳозиргача бўлимдаги 3515 бош совлиқдан 1082 бош қўзи олинди. Шуларнинг 325 боши эгиз ва 136 бошидан учтадан қўзи олинди. Шу бўлимнинг Қулсоат Аҳмедов бошлиқ қилаётган отарида қўзилатиш ҳам анча илгари бўлган қўзилатиш уни тугатди. Ўтган йилги қўзи олинди. Шу бўлимнинг ҳар 100 бош совлиқ ҳисобига 165 тадан қўзи олинди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎРТОҚ М. Ҳ. ҲАСАНОВНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Совет ва хўжалик органларида кўп йил самарали ишлаганлиги, давлат ва кооператив савдосини ривожлантиришга катта ҳисса қўшганлиги учун ва туғилган кунининг олтмиш йиллиги муносабати билан Ўзбекистон ССР савдо министрининг ўринбосари ўртоқ Мадамин Ҳасанович Ҳасанов Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Советн Президиумининг Раиси
О. САЛИМОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Г. ҲАЙДАРОВА.

Тошкент шаҳри, 2 апрель 1984 йил.

КОММУНИСТ ВА ДАВР

ОТА БАХТИ

Ўн беш ёшли ўсмирни фронтга олишмади, албатта. У ўзини қўярга жой тополмай юрган кунларининг бирида Марғилон шойи комбинатида тенгдошларини ишга қабул қилишаётганини эшитиб қолди. Кадрлар бўлимида ҳар эҳтимолга қарши ёшини оширироқ айтган эди, йигитча ҳазилингни йиғиштир, корхонамизга шундай ҳам ишчи кадрлар жуда керак, дейишди, ипак ўровчилар участкасига қўямиз. Қизлар дастгоҳларни тез-тез бузиб қўйишяпти. Шуларга қарайсан...

У участкада иш бошлагандан кейин кўп ўтмай бошлиқлар юз бераётган ўзгаришни пайқаб қолишди: энди дастгоҳлар ярқираб турар, ҳаммаси бир маромда ишларди. Йигитчанинг меҳнатсеварлиги, машиналарга ишқибозлигини кўриб, тез орада уни мастерликка тайинлашди. Ўша йиллар нормасига кўра ҳар кунги иш сменаси учун олти юз граммлик нон карточкаси ҳам беришди.

Орадан икки йил ўтиб, йигит уйига, Баландкўприк қишлоғига ёшгина бир қизчани бошлаб келди.

Турсунхон йигирувчи қизлар орасида энг нимжони эди. Лекин йигит уни танлаб янглишмаганди. Қизнинг ота-оналари ҳам рози бўлишди. Ўша кезлар удумига кўра енгилгина тўй ҳам ўтказишди. Энди келин-куёв ҳар куни барвақт туриб сменага отланишар, цехда ҳам бирга-бирга меҳнат қилишарди.

Аммо уларнинг Марғилондаги ҳаёти узоқ давом этмади. Кунларнинг бирида «Оқ олтин» колхозининг раиси комбинатга келиб, корхона раҳбарлари билан маслаҳатлашди.

— Ҳозир уруш кетяпти, — деди у. — Фронтга ипак материал сингари пахта ҳам ғоят зарур. Келинг, мастерингизга жавоб беринг. Тракторларимиз тўхтаб қоляпти. У колхозимизда механик бўлади.

Ўша ғоят оғир 1943 йили Маъмуржон Ҳасановни партия сафига ҳам қабул қилишди. Шундан буён у Тошлоқ районидаги «Оқ олтин» колхозида муттасил инженер бўлиб ишлаб келмоқда.

Қирқ йил ичида озмунча сувлар оқиб ўтдими? Қишлоқ қиёфаси ўзгарди. Одамлар ўсиб-улғайишди. Бир пайтлари чекка-чеккада турган трактор ва машиналар катта-катта парк ва гаражларга ҳам сиғмай қоляпти. Кўп нарса ўзгарди. Лекин ўзи севган ишни умр бўйи бажариб кексайган Маъмуржон Ҳасановнинг меҳнатга муносабати бир хиллигича қолган. У — ҳамма ерда, ҳар бир ишда пухта тартиб тарафдори.

Маъмуржон Ҳасанов техникани ардоқлаш, ундан тежаб-тергаб фойдаланиш фазилатини бошқа механизаторларга ҳам сингдириб келмоқда. Аслини олганда колхознинг ҳамма механизаторлари унга ўғли қатори. 150 тракторчи ва шофёрнинг ҳар бирини у ёшликдан яхши билади. Маъмуржон ака машинага талпинган, кўча бўйлаб ўтган трактор орқасидан орзиқиб кузатиб қолган йигит борки, гаражга етаклайди. Уларга ўзи касб ўргатади, ардоқлаб вояга етказади. Бугунги ёшлар ўқимишли, ўйлайди у, гаражга келдими, дарров янги машинани қўлига тутқаз. Шу хусусда гоҳи-гоҳи кескин тортишувлар ҳам бўлиб туради.

— Нима, Маъмур ака, мен пенсиягача мана шу шалағи чиққан тракторни ҳайдайвераманми? Унга ўтирганимга йигирма йилдан ошди-ку? — дейишади баъзи механизаторлар.

Инженер қошларини чимириб, суҳбатдошига узоқ тикилиб қолади. Кейин оҳиста сўз бошлайди:

— Кўпдан сезиб юрибман. Янги трактор кўрсанг, бир орзиқиб тушасан, — инженер бир муддат хаёл суриб турди. Кейин яна сўзида давом этди. — Бу яхши, албатта, Бироқ ўзинг ўйла, ўғлим, эскирди деб ташлаб қўйиш яхшими?...

Эҳтимол, Ҳасанов ҳаддан зиёд эҳтиёткордир? Ортиқча талабчандир? Лекин гаражда унинг шу фазилатини кўпдан буён қадрлашади. Гоҳи шундай ҳам бўладики, эски техника янгисидан кўпроқ, яхшироқ иш беради. Техника умрини узайтиришнинг ортиқча сири йўқ. Ҳамма гап эҳтиёткорликда, қатъий график асосида машиналарни даволаб туришда. Айниқса, шу кунларда инженернинг қўли-қўлига тегмайди: эрта-индин экиш бошланади. Тракторлар, сеялкалар тайёр бўлиши керак.

Колхоз партия комитетининг секретари Тўлқинбой Нурматов билан қатор тизиб қўйилган зангори «Беларусь»лар, қизил «Нива»лар, бошқа машиналарни ҳавас қилиб кўздан кечирамиз. Коммунистлар Анвар Тошболтаев, Раҳмат Қўчқоров, Раимжон Ориповлар билан суҳбатлашамиз. Улар ҳамма машиналар экишга тайёрлигини маълум қилишди. Лекин устахоналарда станоклар шиғиллаб ишлаб турибди. Ҳамма ишда аниқлик, пухта тартиб кўзга ташланади.

— Маъмуржон ака мени 16 ёшлигимда шу ерга бошлаб келган, — тракторчи Маҳкам Нишонов мой ёпишган қўлларини артиб, кулимсирайди. — Шу-шу биргамиз. Механизатор бўлганимга ҳам 30 йилга яқинлашиб қолди.

— Ҳасанов ҳамиша ёрдамга тайёр, — суҳбатга Ўрмон Усмонов қўшилади.

— Борди-ю, ишлаб турган чоғингда, тракторнинг бирон қисми бузилиб қолса, тузатиб, юргизиб юбормагунича тинчимайди. Кеча-кундуз иш бошида қолиб кетади.

Баландкўприк қишлоғида одамлар ишга барвақт отланишади. Лекин колхоз раиси Абдуҳамид Эгамбердиев ҳар қанча уринса ҳам ҳеч қачон инженердан олдин трактор паркига етиб келолмайди. Қачон келса, Маъмуржон ака иш бошида бўлади. Инженер мураккаб машиналар ҳамиша соз бўлишига ҳаракат қилади. У ҳамма ишга дахлдор. Айтайлик, уруш ветеранининг водопроводи бузилиб қолди. Ёки ёш оилага қурилаётган уй учун ёғоч етказиб бериш керак. Кекса ёки ногирон кишиларни ўтин-чўп билан таъминлаш лозим. Бу ишларнинг ҳаммасига инженер бош-қош.

— Эътибор бердингизми, — колхоз раиси менга синчков назар ташлайди, — колхозимизда ҳамма Ҳасановни бир сўз билан атайди — инженер. У одамларга шунчалик яхшилик қиладики, гоҳи кексайиб қолган бир киши бу ишларнинг ҳаммасига қандай улгураётганига ақлинг бовар қилмайди. Мана, бир воқеа: автобус Куйбишев номли колхозга етиб бормас эди. Тошлоқ автокорхонаси раҳбарлари анҳор устидаги кўприк торлигини баҳона қилиб, маршрутни чўзишга асло рози бўлишмасди. Инженер бу ишга ҳам бош қўшди. Икки-уч кун ичида темир қувурлар ташиб келтириб, пайвандлаб, кўприкни кенгайтирди. Мана энди автобус бетўхтов қатнаб турибди.

Инженернинг ҳар иш куни трактор паркида тежамкорлик ҳақидаги суҳбат билан бошланади. Хўжаликда дала ишлари бошланиши билан бажарилган ишлар қатъий ҳисобга олиб борилади. Тракторчилар ҳам буни яхши билишади.

— Биз, ёмон ер йўқ, балки ёмон деҳқон бор, деб кўп гапирамиз, — Абдуҳамид Эгамбердиев инженерга бир назар ташлаб қўйдида, сўзини давом эттирди. — Трактор паркида ҳам шундай бўлиши керак. Агар қаров яхши бўлмаса, ремонт тўғри олиб борилмаса, машиналар ҳам узоқ чидамайди. Айтайлик, маҳсулотнинг таннархини бор-йўғи ярим процентга пасайтириш керак. Бу эса, аввало, техникадан тежаб-тергаб фойдаланишга боғлиқ. Партия йиғилишида коммунистлар билан маслаҳатлашдик. Бундай қараганда, гап тийинлар ҳақида бораётганга ўхшайди. Лекин жамлаб кўрсак, минг-минглаб сўм маблағни тежаш имконини бераётир.

«Оқ олтин» колхозида инженернинг ижодкорлиги ҳақида кўп гапиришади. У механизация воситаларини такомиллаштиришга ғоят ишқибозлигини ҳам айтишди. Дафъатан қараганда, хашак майдаловчи машина жуда оддий. Уни трактор ҳаракатга келтиради. Агар шуни электр энергияси ёрдамида ишлашга кўчирсакчи? Инженер бир неча кун ўйлаб, ҳисоб-китоб қилиб кўрди. Маълум бўлишича, анча-мунча одамни бошқа ишга ўтказиш, ёқилғи-мойлаш материалларини тежаш мумкин. Фақат шу янгиликнинг ўзигина хўжаликка ҳар йили 20 минг сўм тежам беради. Бу маблағга бутун бошли бир бошланғич мактаб қуриш мумкин!

Колхоз орқада судралаётган хўжаликлардан эмас. Ўтган йили гўшт етиштириш плани 144 процент бажарилди. Сут топшириш бўйича беш йиллик план адо этиб қўйилди. Бошқа кўрсаткичлар ҳам кишини қувонтиради. «Коммуна» колхози билан мусобақада «Оқ олтин» анча олдинда. Лекин бу ерда эришилган натижалар билан асло қаноатланишмайди. Ютуқлардан хотиржамликка тушишмайди. Эришилган муваффақиятлар билан қаноатланмаслик инженер Маъмуржон Ҳасановга ҳам хос фазилатдир. Тошлоқ район партия комитетининг аъзоси, район Советининг депутати Ҳасанов ҳар бир ишда коммунистга хос ибрат кўрсатмоқда.

— Унинг фарзандлари ҳам гаражда виждонан меҳнат қилишяпти, — дейди гараж мудири Орифжон Мухторов. — Набижон, Муҳиддинлар — тракторчи. Неъматжон — механик. Катта ўғли Назиржон бир пайтлар тракторчи эди. Яқинда район сув хўжалиги бошқармасига бош инженер қилиб тайинлашди.

Турсунхон билан Маъмуржон Ҳасановлар бахтли, фаровон умр кечириб, олти ўғил, икки қизни вояга етказишди.

— Энг муҳими, фарзандларимиз оталарига муносиб бўлиб ўсишяпти, — дейди Турсунхон. — Йиллар ўз ҳукмини ўтказмоқда. Бироқ фарзандларимиз бизнинг ишимизни давом эттиришяпти.

Баланд бўйли, қотмадан келган Маъмуржон Ҳасановнинг кўзлари кишига тиниқ боқади. У бутун умрини ҳамқишлоқлари билан ёнма-ён туриб колхозни ривожлантириш учун курашга сарфлади. Биз кўпинча оналар бахти ҳақида фахрланиб, мароқланиб гапирамиз. Оталар бахти-чи? Ота бахти қандай?

— Марҳамат, Ҳасановлар хонадонида бўлинг, — деди раис кулимсираб. — Гаражда, механизаторлар билан суҳбатлашинг. Колхозчилар даврасида бўлинг. Шунда оталар бахти қандайлигини тушуниб оласиз.

Н. ЧЕРНИШЕВСКАЯ.

ФАНИМИЗ ЗАҲМАТКАШЛАРИ

СЕРҚИРРА ИЖОД

Ўзбек филологиясини, жумладан, ўзбек тилшунослигини ривожлантиришга катта ҳисса қўшган олимларнинг бири Александр Константинович Боровковдир. Тошкентда туғилган бўлажак олим Ўрта Осиё давлат университетининг шарқ факультетида таҳсил олиш пайтлариданоқ бошлабоқ ўзбек ва бошқа туркий халқларнинг тили, адабиёти ва маданияти тарихига жуда қизиқиб, уни чуқур ўргана бошлади. Студентлик йилларида ўзбек фольклорига доир бой материаллар тўплади ва улар асосида дастлабки илмий мақолаларини журналларда эълон қилди.

Атиги эллик саккиз йил умр кўрган А. К. Боровков ўзбек ва бошқа туркий халқлар тили, адабиёти ҳамда маданияти тарихини ўрганишга бағишлаб юзга яқин мақола, дарслик, қўлланма, рисола ва китоб ёзди. Ўзбек тилига доир турли луғатлар ва бошқа асарларга муҳаррирлик ҳам қилди.

А. К. Боровковнинг илмий фаолияти ниҳоятда серқирра бўлиб, унда ўзбек, уйғур, қорақалпоқ тилларининг деярли ҳамма соҳалари бўйича актуал проблемалар қўйилиб, уларнинг маълум томонлари фактик материаллар таҳлили асосида ҳал қилиб берилган. Айниқса, унинг ўзбек тилшунослиги бўйича олиб борган изланишлари жуда қимматлидир.

Ўттизинчи йилларда кўпгина туркий тилларда бўлгани каби ўзбек адабий тилида ҳам асосий масала — унинг орфографияси жумбоқларини ечиб беришга тўғри келди. А. К. Боровков бу ҳақда махсус мақолалар ёзди, ўзбек тили орфографияси комитетининг етакчи аъзоларидан бири бўлди. Алишер Навоийнинг 500 йиллик юбилейини ўтказиш, шоирнинг ҳаёти, бадиий ва илмий фаолиятини ўрганиш ва оммалаштиришдек хайрли ишда ҳассос олим ўз ҳаётининг охирги кунларигача фаол қатнашди.

А. К. Боровковнинг илмий фаолиятида ўзбек луғатчилиги ҳам маълум ўрин тутади. У 1935 йилдан бошлаб то 1960 йилгача тузилган турли ҳажмлардаги имло, ўзбекча-русча, русча-ўзбекча луғатларнинг авторларидан бири, уларнинг етакчи назариётчиси ва бош муҳаррири сифатида иштирок этганки, натижада 40-йилларда кичик ҳажмда, 50-йилларда эса катта ҳажмда бир томлик русча-ўзбекча, ўзбекча-русча ва беш томлик русча-ўзбекча икки тилли луғатлар тайёрланди. У ўзбек адабий тилининг тарихий лексикографияси билан ҳам жуда қизиқиб, Алишер Навоий асарлари асосида буюк шоир тириклигида тузилган Ҳиравийнинг «Бадоеъ ул-луғат»ини тадқиқ этиб нашр қилдирган. Шарқ лексикографияси тарихи бўйича катта изланишлар олиб борди, мақолалар ёзди, ёзма манбалар материаллари асосида ўзи ҳам луғат—глоссарий тузди. Шарқ тилларини яхши билган олим ҳозирги ўзбек адабий тили лексикасини генеалогиясига кўра ҳам текширган ва ўзбек-тожик тиллари алоқаси, ўзбекча-тожикча, тожикча-ўзбекча икки тиллилик ҳақида биринчилардан бўлиб қизиқарли мақолалар эълон қилган.

Ўзбек адабий тилининг диалект, лаҳжаларини кенг, чуқур ўрганишда ҳам зукко олимнинг бебаҳо ўрни бор. Ҳатто, у лаҳжа, диалектлардан материаллар тўплаш қоидаларини ишлаб чиқди. Натижада, ўзбек диалектологлари лаҳжа ва диалектларни илмий принциплар асосида ҳар томонлама текшириб, ҳозирги ўзбек адабий тилига асос бўлган диалектларни аниқладилар. Бу эса яна ўзбек адабий тилининг фонетик, морфологик, лексик ва синтактик нормаларини фактик материаллар билан аниқлаб беришда маълум роль ўйнаган.

Ўзбек мактаблари учун «Ўзбек тили грамматикаси» тузиш ишида ҳам А. К. Боровковнинг катта ҳиссаси бор. Авторлар билан ҳамкорликда тўлиқсиз ўрта ва ўрта мактаблар учун 1943 йилда ёзилган «Ўзбек тили грамматикаси» ўша йилдан бошлаб то 1969 йилгача ҳар йили қайта нашр этилди.

Забардаст тилшунос юқорида айтилганидек, кенг қамровли олим бўлиб, деярли ҳозирги барча туркий тилларнинг актуал масалалари билан қизиққанлиги илмий манбалардан маълум. Ҳатто у шу тилларнинг тарихи, ёзма ёдгорликлари тили билан ҳам жиддий шуғулланган. Айни вақтда саховатли олим турли миллат вакилларидан ўз тиллари бўйича илмий кадрлар тайёрлашдек ишга ҳам бош-қош бўлди. Ажойиб олимнинг бевосита раҳбарлигида Ўзбекистонда ҳам кўплаб тилшунос олимлар вояга етди. Улар эндиликда республикадаги турли олий ўқув юртларида ёшларга ўзбек филологиясидан сабоқ бериб, ўзбек тилининг ечилмаган илмий масалаларини ҳал этиш бўйича изланишлар олиб бормоқдалар.

СССР ва Ўзбекистон ССР Фанлар академияларининг мухбир аъзоси, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби, профессор А. К. Боровков қолдириб кетган бой илмий мерос бундан кейин ҳам ўзбек филологлари учун илҳом ва изланиш манбаи бўлиб қолаверади.

Б. БАФОЕВ,
А. С. Пушкин номидаги Тил ва адабиёт институти катта илмий ходими, филология фанлари кандидати.

21 АПРЕЛЬ — КОММУНИСТИК ШАНБАЛИК КУНИ

Москва илғор саноат корхоналари коллективларининг В. И. Ленин туғилган куннинг 114 йиллиги шарафига коммунистик шанбалик ўтказиш тўғрисидаги ватанпарварлик ташаббусини республикамиз ишчилари қўллаб-қувватламоқдалар.

БЕШ ЙИЛЛИК ФОНДИГА

● «Наманганоблсельхозтехника»нинг Уйчи транспорт-ишлаб чиқариш бирлашмаси ишчи-хизматчилари корхонада шанбалик штаби туздилар. Штаб белгилаб чиққан тадбирларга кўра, ўша куни 120 ҳайдовчи, 25 слесарь ва ўнлаб инженер-техник ходимлар зарбдорчасига меҳнат қилишади. Бирлашма транспортчилари 2 минг 100 тонна халқ хўжалик юклари ташиб, техника хизмати кўрсатиш станциясида 20 та машинани ремонтдан чиқарадилар. Шанбаликдан тушган маблағнинг бир қисми беш йиллик фондига ўтказилади.

А. ҚОРАБОЕВ.

ЗАРБДОРЧАСИГА

● Фарғона гидрогеология экспедицияси ишчи-хизматчилари шанбаликда зарбдорчасига ишлаб, кунлик топшириқларини бир ярим-икки ҳисса уддалашга шай.

Шу куни Фарғона водийсининг турли районларида 11 бурғулаш отрядлари кучи билан 20 погон метр пармалаш ишлари бажарилади. А. Досаев, Э. Мамажонов, Т. Муродов ўртоқлар бошлиқ отрядлар мусобақада байроқдорлик қилишга бел боғлашди.

Ҳ. НАЖИМОВ.

МЕҲНАТ БАЙРАМИГА ҲОЗИРЛИК

● Тошкент шаҳрининг Киров райони меҳнат аҳли шанбаликни юксак уюшқоқлик билан ўтказиш, уни меҳнат байрамига айлантириш тадбирларини белгилаб олишди. Шу куни район саноат корхоналарида 750 минг сўмликдан ортиқ маҳсулот ишлаб чиқарилиб, қурилиш майдонларида 220 минг сўмлик бунёдкорлик ишлари бажарилади.

Амалга оширилиши кўзда тутилган ишларнинг муайян бир қисми йил бошидан буён тежалган хом ашё ҳисобига бўлади.

С. СУЛТОНОВ.

* * *

Шунингдек, наманганлик **И. Нишонов, С. Қўчқоров,** фарғоналик **Э. Иброҳимов, М. Усарқулов,** тошкентлик **А. Норқулов, Ҳ. Асқаров,** сирдарёлик **Б. Элмуродов,** бухоролик **И. Сафаров** ўртоқлар ҳам меҳнат коллективларида коммунистик шанбаликка кўрилаётган қизғин ҳозирлик ҳақида хабарлар йўллашган.

САМАРҚАНД. В. И. Ленин номли «Красний двигатель» заводи — тракторлар, автомобиллар ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналари учун эҳтиёт қисмлар ишлаб чиқаришга ихтисослашган республикамиздаги йирик корхоналардан бири. Яқинда бу ерда «Владимир» тракторлари ва пахта териш машиналарининг поршенларига механик ишлов берувчи янги цех ҳам маҳсулот бера бошлади.

Корхона коллективи меҳнат унумдорлигини планга қўшимча бир процент ошириш ва маҳсулот таннархини пландан ташқари 0,5 процент камайтириш учун қизғин кураш олиб боряпти. Бу заводга пландан ташқари 100 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш ва 98 минг сўм маблағ тежаб қолиш имконини беради. Суратда: корхонанинг илғор ишчиси, коммунистик меҳнат зарбдори Зоҳир Жуманов.

Р. Ғафуров фотоси. (ЎзТАГ).

МАФКУРАВИЙ КУРАШ ЖАБҲАЛАРИДА

ИККИ ДУНЁ — ИККИ ХИЛ АХЛОҚ

ҲОЗИРГИ давр бир-бирига мутлақо қарама-қарши турувчи икки хил идеология (коммунистик ва буржуазия идеологиялари) ўртасидаги курашнинг янада кескинлашиши билан характерланади. Бизнинг ғоявий мухолифларимиз ҳозир турли-туман фалсафий «назария» ва «концепция»ларни олға сурмоқдалар. Бундай «назария»ларнинг ғоявий-сиёсий моҳияти аллақачон ўз умрини яшаб бўлган капиталистик тузум асосларини ҳимоя қилишга қаратилганлиги ҳеч кимга сир эмас. Мухолифларимиз социалистик система мамлакатларига ва уларнинг жаҳон миқёсида ўсиб бораётган таъсирига қарши курашда энг жирканч усул ва воситалардан фойдаланмоқдалар.

Икки дунё ўртасидаги иқтисодий, социал ва сиёсий соҳадаги қарама-қаршилик кучайган сари кишилар онгидаги бу зиддиятлар янада чуқурлашиб ва кескинлашиб бораверади. Шунинг учун ҳам КПСС Марказий Комитетининг 1983 йилги июнь Пленумида буржуазия идеологиясининг ўтакетган мунофиқ ва маккорона моҳиятини фош қилувчи ҳар жиҳатдан яхши ўйланган самарадор контрпропаганда ташкил қилиш зарурлиги алоҳида қайд қилиб ўтилди. Ана шу идеологик кураш марказида кишилар ижтимоий онгининг бошқа формалари билан бир қаторда уларнинг маънавий дунёсини акс эттирувчи ахлоқ муаммолари ҳам туради.

Марксизм ахлоқ кишилар хулқ-атворлари нормаларини акс эттирувчи ижтимоий онгнинг алоҳида формаси сифатида жамият иқтисодий базасининг мафкуравий устқурмасига киришини кўрсатиб берди. Синфий жамиятда ахлоқ синфий характерга эгадир. У ё эксплуататор синфнинг ахлоқи сифатида мулкчиликнинг ҳукмронлик формасини оқлайди ёки эзилувчи синф манфаатларини, унинг иқтисодий ва сиёсий зулмдан норозилигини ифодалайди.

Барча эксплуататор синфлар ҳуқуқ ва ахлоқининг асосий принципи минг йиллиқлар давомида жамиятдаги ҳукмрон мулкчилик формасини ҳимоя қилишга хизмат қилди. Кишининг киши томонидан эксплуатация қилинишини жон-жаҳди билан ҳимоя қилувчи буржуазия ахлоқи ҳам айнан шу принципга асослангандир. Ҳукмрон синфлар меҳнаткаш халқни эксплуатация қилиш гўё мазлум синфлар манфаати учун зарурий бир ҳолат деб исбот қилишга уринадилар. Эксплуататор синфлар ахлоқининг икки юзламачилиги айнан ана шунда намоён бўлади, улар учун иккита ахлоқ мавжуд: биттаси — халқ учун, тўғрироғи ўзларининг ҳукмронлик манфаатларини ҳимоя қилиш учун; иккинчиси — шахсан кундалик эҳтиёжларидан келиб чиқувчи, уларнинг жамиятдаги социал мавқеини ҳимоя қилиш учун. Биринчиси — «мулк муқаддас», деб таъкидласа, иккинчиси — «ё сен талашинг керак ёки сени талайдилар», дейди. Биринчиси — «ўз яқинингни, ҳатто у эксплуататор бўлса ҳам, севгин деса» иккинчиси «киши кишига бўридир», деб таъкидлайди. Аслини олганда буржуазия турмуш тарзи ана шу шаклда инсон шахсини емиради ва жамиятни маънавий бузилишга олиб келади. Бундай ҳолат, айниқса, монополистик капитализм ўзининг энг юксак даражасига кўтарилган ҳозирги шароитда яққол кўзга ташланмоқда.

Буржуазия ахлоқи инсонда характернинг энг жирканч белгиларини қарор топтиришга зўр беради. Жумладан, индивидуализм — менга яхши бўлса бўлгани, бошқа билан нима ишим бор; паразитизм — сен бошқани эзмасанг, бошқалар сени эзади; ё сен қулсан ёки қулдорсан; алдамчилик — алдасанггина ютасан; беparволик — жон койитиш не ҳожат, кунинг ўтса бўлдида. Буржуазия ахлоқининг асосий панд-насиҳатлари ана шундай.

Буржуа ахлоқшунослари ўз ахлоқини қанчалик ҳимоя қилмасинлар, уларнинг сўзда бир хил, ҳаётда эса тамомила бошқача бўлаётганини прогрессив инсониятдан яшириш мумкин эмас. Улар «ҳақиқатчи бўлгин» деб насиҳат берадилар-у, лекин ўзлари фикри ва зикрида ҳам ҳақиқий мақсадларини яшириб кўрсатадилар. Улар «ўғирлик қилмагин» дейдилар-у. лекин ўзлари ўғирланган меҳнат эвазига яшайдилар. Улар «никоҳнинг муқаддаслигини сақла» дейдилар-у, лекин ўзлари маънавий тубанликдан мутлақо қочмайдилар. Энди биз баъзи бир конкрет фактларга мурожаат қиламиз.

Америка президентлари севиб мисол келтирадиган АҚШнинг мустақиллик декларациясида қуйидаги сатрлар бор: «Барча кишилар тенг яратилган, бинобарин улар яшаш, озодлик ва бахтга интилиш ҳуқуқига эгадирлар». Қаранг, нақадар эзгу ният. Наҳотки, амалда шундай бўлса. АҚШда эълон қилинган 1982—1983 йилларнинг статистика маълумотларига назар ташласак, биз қуйидагиларни кўрамиз. Америка Қўшма Штатларида:

— 12 миллион киши ишсиздир.

— 80 миллион киши етарлидан паст даражадаги даромад билан яшамоқда.

— 2 миллиондан зиёд киши уй-жойсиз кун кечирмоқда.

— Ҳар йили 13 миллион киши турли-туман жиноятларнинг қурбони бўлмоқда;

— Ҳар йили 27 мингдан зиёд америкалик ўз-ўзини ўлдирмоқда;

— Ҳар йили 100 минг киши касб касаллигидан ҳалок бўлмоқда. Дунёдаги «энг бахтли мамлакат» Американинг бугунги аҳволи шундай.

Ҳа, Америка дунёдаги энг бой мамлакатлардан биридир. Лекин, бу бойлик, айрим кишиларнинггина қўлидадир. Масалан, АҚШдаги энг бой кишиларнинг атиги бир проценти ялпи миллий даромаднинг чорак қисмига эгалик қилади. Ҳозирги пайтда 100 сенатордан 32 нафари миллионердир. Энг бадавлат сенаторлардан бири Ж. Хайнцдир. Унинг капитали 20 миллион долларни ташкил этади.

КАПИТАЛИЗМ дунёсида пул ҳукмронлиги кишиларни қандай йўл билан бўлмасин бойлик орттиришга мажбур қилади. Бойлик келтирувчи ҳар бир нарса, хоҳ у наркотик моддалар сотиш, қиморбозлик ёхуд фоҳишахона бўлсин, барибир расмий равишда бўлмаса ҳам, амалда ахлоқий ҳисобланади.

Жиноятчилик Америкада чинакам офат тусини олди. 1983 йилнинг декабрида эълон қилинган Америка юстиция министрлигининг докладида таъкидланганидек, ҳар йили жиноятчилар қўлида 20 мингдан зиёд киши ҳалок бўлмоқда ва 2 миллион киши майиб-мажруҳ бўлиб қолмоқда. Бугунги кунда Америка Қўшма Штатлари маҳбуслар бўйича дунёда Жанубий Африка Республикасидан кейин иккинчи ўринда туради. Америка қамоқхоналаридаги маҳбуслар сони ҳаддан ташқари ошиб кетди. Бу ўринда президент Рейганнинг сўзини келтириш жоиздир. У полиция бошлиқлари халқаро уюшмасининг сессияси иштирокчиларига мурожаат қилиб шундай деган эди: «Ҳозир, биз сизлар билан бу ерда учрашиб турган вақтнинг ўзидаёқ камида битта киши ўлдирилади, 9 та аёлни зўрлашади, 67 кишини талашади, 97 та қуролли ҳужум уюштирилади ва 339 уйни ўмариб кетиладиди». Ҳозирги буржуазия жамиятининг маънавий қиёфаси ана шундай.

Америкалик таниқли социолог Макс Лернернинг қайд қилишича, америкаликлар болаларининг жиноятчи ёки гангстерга айланишини, оилаларнинг бузилишини оддий воқеа деб ҳисоблашга ўрганиб қолишди. Социологлар ва публицистлар киноя билан «янги ахлоқ» деб атовчи турмуш тарзи ҳаёсизликни одат қилиб олди. Бу «ахлоқ»ни қўпол ҳузур-ҳаловатсиз, зўрлик ва маиший бузуқликсиз тасаввур қилиш қийин. Шу боисдан ҳам Америкада кундузи пул ҳукмронлик қилади, кечаси эса маиший бузуқлик. Санъат, адабиёт, кинофильмлар, телекўрсатувлар муҳаббатга бир ўйиндек қарашга даъват этади.

Шуни ҳам айтиш керакки, ҳозирги капитализмнинг иқтисодий муносабатлари маданиятни сармоя манфаатларига бўйсундириб, уни бутунлай боши берк кўчага олиб кирди. Ношир китоб чиқарар экан, кинорежиссёр фильм яратар экан, унинг ғояси билан қизиқмайди, унинг инсонга қандай фойда келтириши билан ишлари йўқ. Улар фақат шу маҳсулотдан тушадиган даромадни ўйлашади. Капитализм мамлакатларида кенг тарқалган кино, телевидение ва радио айнан шу мақсадга хизмат қилади. Улар инсоннинг маънавий дунёсини бойитмайди, теварак-атрофда юз бераётган воқеаларни тушуниб олишида, ўз ғам-ташвишларидан қутулиб олишида унга кўмаклашмайди. Аксинча, унинг дунёни тушуниб олишини қийинлаштиради, уни муҳим муаммолардан чалғитиб, тўқима ҳиссиётлар, можаролар билан бошини қотиради. Бу эса, табиийки, бутун жамиятнинг маънавий бузилишига кўмаклашади.

Бир вақтлар АҚШнинг собиқ президенти Жон Кеннеди мамлакат маънавий таңгликни бошидан кечираётганлигини қайд қилиб, ундан қутулишнинг йўл-йўриқларини излаш кераклигини айтишга мажбур бўлган эди. Бироқ бунинг йўлини ҳанузгача топишгани йўқ ва капиталистик тузум мавжуд экан, уни тополмайдилар ҳам. Чунки унда қонунга хилоф муҳит, зўравонлик ва нафрат ҳукм сурмоқда. Унда ваҳшийлик ахлоқи, одамзотга ёт норма ва қоидалар ҳукмрон.

КОММУНИСТИК ахлоқнинг моҳияти коммунизм қуриш учун кураш, коммунизм ишига чексиз садоқат ва унинг душманларига эса бутунлай муросасизлик билан характерланади. Бундай бўлиши табиий бир ҳолдир. Чунки

Мутахассис маслаҳати

МАҲСУЛДОРЛИК МАНБАИ

ЁКИ ОРАЛИҚ ЭКИНЛАРНИ ЎСТИРИШ МУАММОЛАРИ

Республикамиз иқлим шароити оралиқ экинлари экиш ва ундан юқори ҳосил етиштиришга ниҳоятда қулайдир. Оралиқ экинлари ўстириш учун алоҳида майдон талаб қилинмайди. Асосий экинлардан бўшаган майдонларга экилиб, куз-қиш ва баҳорда ҳосил олинаверади. Буларга жавдар, тритикале, сули, перко, рапс, бурчоқ ва бошқалар киради. Бу экинларни экиш билан республикамизда ерлардан интенсив фойдаланиш имкониятига эга бўламиз. Чорва учун мустаҳкам озуқа базаси яратилади. Ҳар гектар ердан 60—80 центнер озуқа бирлиги олиш мумкин. Илдиз ва поя қолдиқлари тупроқнинг унумдорлигини оширади. Бегона ўтлар (ажриқ), ўсимликлар касалликлари (айниқса, вилт) йўқотилади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг IX пленуми қарорида оралиқ экинлар майдони 300 минг гектарга етказилиши кўзда тутилган эди. Афсуски, бу рақам эндигина 200 минг гектарга яқинни ташкил қилмоқда. Бу суғориладиган майдонларнинг атиги 8 процентига тенгдир. Бундан ташқари оралиқ экинларидан олинаётган кўк масса ҳосилдорлиги жуда кам бўлиб, гектар бошига 120—150 центнерни ташкил қилмоқда.

Бунга сабаб, биринчидан, оралиқ экинлар уруғчилиги билан етарли шуғулланилмаётир. Деҳқонларимиз ҳар йили оралиқ экинларини экиш муддати яқинлашганда уруғ излашга киришадилар. Истиқболли экинларни ва уларнинг навларини тополмайдилар. Мажбуран кам ҳосил, совуққа чидамсиз, кеч пишар, номи маълум бўлмаган навларни топиб экаверадилар.

Оралиқ экинларининг ниҳоятда серҳосил, янги навлари мавжуд. Лекин буларнинг уруғини кўпайтиришга киришилмаган. Республика миқёсида планли равишда уруғ етиштирадиган хўжалик ташкил қилинмаган. Оралиқ экинларнинг истиқболли навларига жавдарнинг В-116, тритикаленинг Праг-1, сулининг Ўзбекистон кенг барглиси, Успех, В-110 навлари, перко, рапс, бурчоқ ва бошқалар киради.

Жавдарнинг В-116 навининг афзаллиги шундаки, у кузда ҳам, баҳорда ҳам экилаверади, совуққа чидамли, серҳосил, айниқса, тез пишардир. Кузги Тетраплоид, Саратов-2, Саратов-74 навли жавдарларга нисбатан 15—20 кун илгари пишиб етилади. Август ойининг иккинчи ярмидан бошлаб, асосий экинлардан бўшаган ерларга экилганида, келгуси йили апрель ойининг бошларигача 2—3 марта ўриб, гектаридан 650—700 центнерга етказиб кўк масса ҳосили олиш мумкин. Бу 117 — 126 центнер озуқа бирлиги демакдир. Биринчи йил беда билан қўшиб экилса, ҳам кўк масса, ҳам уруғлик етиштириш мумкин. Эски бедаларнинг устидан кузда қоплама қилиб экилганда, ҳосилдорлик гектар бошига 60—80 центнерга кўпаяди.

Шуларни ҳисобга олиб, бу жавдарнинг уруғини кўпайтиришга киришилган. 1980 йили Ўрта Чирчиқ районидаги А. Икромов номли колхозда, кейинги йили шу районнинг 5 та хўжалигида кўпайтирилди. Ҳозирги кунда республикамизнинг кўпгина хўжаликларида бу навни учратиш мумкин. Масалан, 1983 йили биргина Ўрта Чирчиқ районидаги «Партия XXII съезди» колхозида 40 тоннага яқин жавдар уруғи тайёрланди. Лекин шуниси ачинарлики, Ўзбекистон Қишлоқ хўжалик министрлиги, ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлимининг уруғчилик билан шуғулланадиган бўлимлари, областларнинг аграр-саноат бирлашмалари уруғчиликка етарли эътибор бермаяптилар. Оқибатда уруғчиликдек муҳим масала эътибордан четда қолмоқда. Бизнинг ҳисобларимизга қараганда, имкониятларни ишга солиб, уруғчилик йўлга қўйилса, республикамиз хўжаликлари 3—4 йил ичида В-116 навли жавдар уруғи билан тўла таъминланади. Агар бор уруғлар ҳисобга олинса ва эрта баҳорда беда билан қўшиб экилса, шу йилнинг ўзидаёқ республикамизда катта уруғлик запаси яратилган бўлар эди.

Жавдар уруғчилигини тўғри йўлга қўймоқ лозим, акс ҳолда унинг сифати борган сайин ёмонлашиб кетмоқда. Масалан, Ўрта Чирчиқ районидаги Ленин номли колхозда 16 гектар ердаги В-116 жавдар ёнида экилган Саратов-2 кузги жавдар билан чатишиб кетган ва натижада уруғнинг сифати бузилган.

Ҳозир оралиқ экинлар уруғларининг кўп қисми Болгария, Польша каби чет эллардан ва мамлакатимизнинг узоқ жойларидан ташиб келтирилмоқда. Бу уруғлар бизнинг шароитда кутилган натижани бермаслиги мумкин. Айниқса, уруғликни ташиб келтириш қимматга тушяпти. Кўпинча уруғлик оралиқ экинларининг экиш муддатлари ўтиб бўлгандан кейин кечикиб келтирилмоқда. Қолиб кетган уруғлар келгуси йилгача жой эгаллаб ётади, энг ачинарлиси униб чиқиш қобилиятини йўқотади. Уруғликни ўзлари етиштираётган кўпгина хўжаликларда яхши кўрсаткичларга эришилмоқда. Масалан, Коммунистик районидаги «Правда» колхозида юқорида айтилган уруғлар мавжуд. Деҳқонлар асосий экинлардан бўшаган майдонларга уруғликни вақтида экадилар. Август ойида экилган жавдарнинг В-116 навидан келгуси йили апрель ойигача бемалол икки марта ўриб олиняпти. Бундан ташқари куз-баҳор мавсумларида молларни оралиқ экинлари экилган ерларда яйратиб боқилаётир. Кўк масса ҳосилдорлиги гектаридан 650—700 центнерни ташкил қилмоқда. Ҳар бир сигирга кунига 50—60 килограммдан кўк озуқа етказиб берилмоқда. Натижада фермадаги ҳар бир сигирдан соғиб олинаётган сут миқдори кунига 2—3 килограммга ошяпти.

Кўпинча оқар сувлар оралиқ экинларининг экиш муддатларида тўхтатиб қўйилади. Маълумки, бу вақтларда оралиқ экинларини фақатгина суғориш билан кўкартириб олинади. Акс ҳолда кеч кузгача, ёки ёғингарчиликлар бошлангунгача уруғ кўкармайди. Натижада бир ўримни йўқотиш мумкин.

Оралиқ экинларига деярли ҳамма хўжаликларда органик ва минерал ўғитлар бериш жорий қилинмаган. Аслини олганда, улар, органик ва минерал ўғитларга жуда талабчан.

Оралиқ экинларини йиғиштириб олгач, унинг ўрнига экиладиган асосий экинлар учун тупроқни тайёрлаш катта аҳамиятга эга. Оралиқ экинларидан сўнг ерни тайёрлашнинг янги технологиясига кўра тупроқ қўш ярусли плугда 30—40 сантиметр чуқурликда ҳайдалиши лозим. Шундай қилганда биринчидан, илдиз ва поя қолдиқлари яхши кўмилади, иккинчидан эса тупроқ анча майин ҳайдалади. Унинг устидан «КФГ-3,6» маркали фреза ва оғир кенг мола юргазилса айни муддаодир. Тупроқ юзаси ниҳоятда майин, текис бўлади ва экинлар бир текисда униб чиқади. Кўзланган кўчат сонига эришилади.

Келажакда озуқа экинларини катта майдонларга — 1985 йили 712 минг гектарга экиш мўлжалланмоқда. Бундан ташқари 300 минг гектардан кўпроқ майдонга оралиқ экинлари экилиши керак. Лекин оралиқ экинларнинг биологияси, айниқса, агротехникаси тўлиқ ўрганилмаган, аниқроғи тавсия ва қўлланмалар ишлаб чиқилмаган. Натижада ким қандай хоҳласа, шундай агротехника қўллаяпти. Фикримизча, республикамизда янги илмий марказ ташкил қилиш зарур. Бу илмий марказ иши суғорилиб экиладиган ерлардан интенсив фойдаланишга, озуқа экинлари, айниқса, оралиқ экинларини кўпроқ жорий қилишга, уларнинг селекцияси, уруғчилиги ва агротехникасини мукаммаллаштиришга қаратилган бўлсин. Озуқа экинлари бўйича мутахассислар тайёрлаш учун техникумлар, билим юртлари, курслар, илғор тажриба мактаблари ташкил қилиниши лозим.

Юқорида айтиб ўтилган муаммолар ҳал қилинса, чорва моллар учун мўл-кўл озуқа базаси яратилган бўлади. Бундан ташқари бу экинлар тупроқни чиринди моддалар билан бойитишда катта роль ўйнайди.

М. ПИРМАТОВ,
қишлоқ хўжалик фанлари кандидати.

ҚУРТХОНАЛАРДА ЁНҒИН ХАВФСИЗЛИГИ

Республикамиз пиллакорлари бу йил 30 минг тонна «кумуш тола» тайёрлаш мажбуриятини олишган. Йилнинг дастлабки ҳосили бўлмиш пилла етиштиришда ёнғин хавфсизлиги қоидаларига қаттиқ риоя қилиш кўзланган марранн сўзсиз эгалланишини таъминловчи омиллардан биридир. Бунинг учун аввало уруғ жонлантириладиган инкубаторийларни тайёрлашда ва иситиш печкаларини ўрнатишда район ички ишлар бўлими давлат ёнғиндан сақлаш инспекциясидан зарур тавсияларни олиш ва унга қатъий амал қилиш керак.

Инкубаторий ва қуртхоналарда фақат ёнғин хавфсизлиги талаблари даражасида қурилган печлардан фойдаланиш тавсия этилади. Айни пайтда печларни ўрнатаётганда сўкчаклар билан улар оралиғи камида 1 метр бўлмоғи лозим. Печларнинг тутун чиқариш карнайларини уй деворидан ўтказаётганда синчдан карнайгача бўлган масофа бир ярим ғишт кенглигида бўлмоғи лозим. Бу кенглик атрофи лой-кесак билан тўлдирилади. Темир печларни пол устига ўрнатганда, унинг тагига 50x70 сантиметр ёки 1x1,5 метр ҳажмида тунука қоқилади.

Ипак қурти парвариши давомида печларни агротехника талаблари даражасида иситиш керак. Ёқиб қўйилган печларни назоратсиз қолдириш, кир қуритиш, овқат пишириш, чой қайнатиш қатъиян ман этилади. Печь билан иситиладиган барча инкубаторий ва қуртхоналарнинг томига хас-ҳашак, ўтин босмаслик керак.

Ипак қурти парваришига киришгунга қадар, барча пиллачилик агрономлари, агротехниклар, инкубистлар, бригада ва звено бошлиқлари ёнғин хавфсизлиги бўйича махсус билимга эга бўлишлари шарт. Ўз навбатида улар пиллакорларни ёнғин хавфсизлиги қоидаларига амал қилишга ўргатадилар. Шунингдек, ипак қурти парвариши мавсуми бошлангунга қадар барча электр симлари монтёрлар иштирокида текширилиб кўрилиши, қуртхоналарни иситишда электр иситгич асбобларидан фойдаланмаслик талаб этилади.

Пилла қабул қилиш пунктларини мавсумга тайёрлашда ҳам ёнғин хавфсизлигини таъминлаш керак. Сўкчак ва барча тахта-ёғоч конструкциялар район кўнгилли ўт ўчириш жамияти ходимлари орқали ёнғинга қарши химиявий модда билан ишланиши зарур. Айни вақтда биринчи даражали ўт ўчириш асбоблари (ўт ўчиргич, болта, лом, чангак, челак, яшчикда зарур миқдорда қум, бочкада сув) билан тўлиқ таъминланган бўлиши шарт. Ўт ўчириш механизмлари (мотопомпа, рукава, стволлар) тахт ҳолга келтириб қўйилиши лозим. Биз, ўтган йилги мавсумни ҳар қачонгидан муваффақиятли якунлаган пиллакорларимиз бу йилги мавсумни ҳам кўнгилдагидек ўтказишларига ишонамиз.

Т. МИРЗАРАҲМАТОВ,
Б. АЛИҚУЛОВ,
Ўзбекистон ССР Ички ишлар министрлиги Ёнғиндан сақлаш бошқармаси ходимлари.

Чет элларда

ВОҚЕАЛАР • ХАБАРЛАР • ФАКТЛАР • ШАРҲЛАР

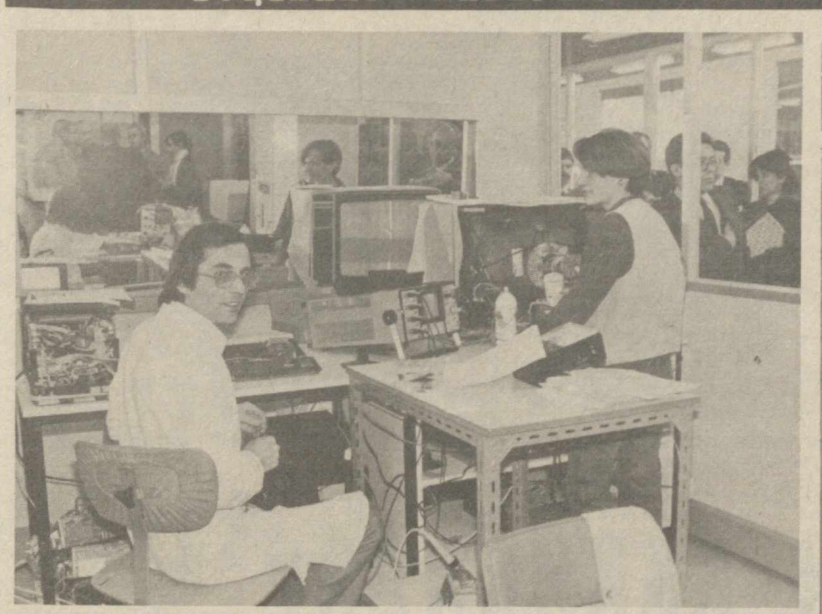

ФРАНЦИЯ. «Томсон — Брандт» фирмаси билан совет корхоналари ўртасидаги кўп йиллик ҳамкорлик тажрибаси СССР—Франция фан-техника соҳасидаги алоқаларининг муваффақиятли ривожланаётганлигининг ёрқин мисолидир. Франция давлат — «Томсон—Брандт» компаниясининг президент-бош директори Жак Файар ТАСС мухбири билан суҳбатда қайд қилганидек, совет ва француз инженерлари келгуси ўн йилликка мўлжалланган телевизор яратиш устида ишламоқдалар. Суратда: брак маҳсулот ишлаб чиқариш сабабларини аниқлаш лабораториясида. Лабораторияда брак сабаблари 24 соат ичида аниқланиб, уни бартараф этиш учун зарур тавсиялар берилади.

ТАСС фотохроникаси.

АҚШ КОНГРЕССИ АЪЗОСИНИНГ ТАЛАБИ

ВАШИНГТОН. АҚШ конгресси вакиллар палатасининг аъзоси Хэнк Браун Рейган маъмуриятидан коммунизмга қарши «салб юриши» доирасида у ташкил этган машъум «демократияни қўллаб-қувватловчи фонд»нинг фаолияти тўғрисидаги фактларни ошкор қилишни талаб этди.

Бироқ Рейган маъмуриятини бу нарса ҳаммадан кўра камроқ қизиқтиради. Ўтган йили фонд ташкил этилган дастлабки кундан бошлабоқ унинг фаолияти ғоят сир тутилди. Бу бежиз эмас. Фонд — социалистик давлатлар ва миллий озодлик ҳаракатларига қарши «демократия ва оммавий дипломатия программаси» деб аталган кенг кўламдаги идеологик диверсиянинг асосий воситаларидан биридир. (ТАСС).

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

● СОФИЯ

Болгария пойтахтида «Софияда ихтиро этилган» деган мавзуда анъанавий кўргазма очилди. Кўргазмага шаҳардаги илмий тадқиқот институтлари мутахассисларининг ишлари қўйилган. Ишлаб чиқаришни ҳамда бошқариш жараёнларини автоматлаштиришга, хом ашё ва энергияни янги технология асосида тежашга оид экспозициялар алоҳида қизиқиш уйғотмоқда.

● РИМ

Бриндизи шаҳрида Италия касаба союзлари бирлашган федерациясининг даъвати билан Италия ҳукуматининг иқтисодий йўлига қарши норозилик намойиши бўлиб ўтди. Бунда 3 мингдан зиёд киши қатнашди. Саноат корхоналари, муассасалар ишламай қўйди, магазинлар ёпилди, ўқув юртларининг аудиториялари бўшаб қолди.

● АДДИС—АБЕБА

Эфиопия сув корпорацияси Эфиопия пойтахтини сув билан таъминлаш янги системаси лойиҳасини ишлаб чиқди. Лойиҳада Аддис—Абеба атрофида жойлашган Легадади ва Геферс тўғонларида замонавий ускуналар ўрнатиш кўзда тутилади. 1986 йилга бориб, ишлар тугаганидан кейин Легадади сув омборининг ўзидагина сув олиш кунига 50 минг куб метрдан 150 минг куб метргача кўпаяди.

(ТАСС).

КАПИТАН-РЕГЕНТЛАР ҚАСАМЁД ҚИЛДИРИЛДИ

РИМ. Апеннин ярим ороли марказидаги кичик республика — Сан-Маринода янги капитан-регентларни — Сан-Марино Коммунистик партиясининг аъзоси Глориана Рамаккини билан социалист Жоржо Крешентинини қасамёд қилдиришга бағишланган тантанали маросим бўлиб ўтди. Улар республиканинг катта бош кенгаши (парламенти) томонидан сайландилар ва энди конституцияга мувофиқ, олти ой мобайнида давлат бошлиғи вазифасини бажарадилар.

Қарийб олти йилдан бери сўл партияларнинг намояндалари доимо Сан-Маринонинг капитан-регентлари қилиб сайланиб келмоқда. (ТАСС).

ХАЛҚАРО МАВЗУДА

СЎЗДА ВА АМАЛДА

СССРнинг шимоли-шарқий чегараларидан биридаги кўрсаткич устунига «АҚШ. Альяска 4,6 км» деб ёзиб қўйилган. Демак, икки мамлакат — Совет Иттифоқи билан Қўшма Штатлар ўртасидаги масофа бор-йўғи 4 километр 600 метрни ташкил этади, холос.

Мамлакатларимизни қўшни мамлакатлар, дейишга ҳамма асос бор. Бундай ҳол улар турли ижтимоий сиёсий системаларга мансуб бўлишларига қарамай, дўстликда яшаб, ўзаро манфаатли алоқаларни ривожлантиришни, тинчлик учун биргаликда курашишларини тақозо қилади. Совет Иттифоқи АҚШ билан ҳар доим шундай муносабатлар асосида алоқалар ўрнатиш ва ривожлантириш тарафдори бўлиб келган ва ана шу яхши ниятларни амалга ошириш учун ўзига боғлиқ барча ишларни қилиб келмоқда. Лекин Америкада ҳокимият тепасида турганлар ҳам Совет Иттифоқи билан муносабатларни нормал ривожлантириш учун ҳаракат қилмоқда, деб айта олмаймиз.

1981 йилнинг бошида Қўшма Штатларда ҳозирги президент Рейган маъмурияти ҳокимият тепасига келганидан сўнг СССРга қарши сиёсат яна ҳам авж олдирилиб, давлат сиёсати даражасига кўтарилди. Кейинги йиллар мобайнида Совет Иттифоқининг ички ва ташқи сиёсатига қўпол туҳматлар қилинди. Вашингтон маъмурияти ҳатто бизнинг мамлакатимизни гўё «дунёда бўлаётган барча ёмонликларнинг маркази» деб эълон қилиб, шу асосда Совет Иттифоқини ижтимоий система сифатида тугатиш кераклиги тўғрисида очиқ сўз юрита бошлади.

Американинг ҳозирги маъмурияти сиёсатига хос яна бир нарса шундан иборатки, олиб борилаётган ана шу хавфли сиёсатни гўё «тинчликни сақлаб қолиш, мустаҳкамлаш йўлида қилинмоқда» деб кўрсатишга уринишдир. Лекин сўнгги уч йил ичида дунёда ниҳоятда кенг тус олган ядро уруши хавфига қарши кураш президент Рейган маъмуриятининг «тинчлик» ниқоби остида олиб бораётган сиёсати халқларни чалғита олмаганлигини кўрсатиб турибди.

Шу боисдан иккинчи муддатда ҳам Оқ уйда қолишни ўйлаётган Рейганнинг сўнгги нутқларида: тинчлик Америка — Совет мулоқоти, икки мамлакат ўртасидаги муносабатларни нормаллаштириш сўзлари кўпроқ ишлатиладиган бўлиб қолди.

СССР тинчлик, кескинликни юмшатиш ишига хизмат қиладиган Совет Иттифоқи билан Қўшма Штатлар ўртасидаги нормал муносабатларга, тенглик асосида олиб бориладиган музокарларга тайёр эканлигини доимо айтиб, буни амалда намойиш қилиб келмоқда. Совет Иттифоқи икки мамлакат ўртасидаги музокаралар ҳам, мулоқот ҳам фақат хўжакўрсинга эмас, балки ҳақиқатан ижобий бир натижага олиб келадиган музокаралар ва мулоқотга тайёр. Лекин фақат Совет Иттифоқида эмас, балки бошқа мамлакатларда ҳам АҚШ ҳозирги маъмуриятининг Совет Иттифоқини «мулоқотга» даъват этиши билан қилаётган амалий ишлари бир-бирига зид эканлигига эътибор бермоқдалар.

АҚШда Совет Иттифоқини «мулоқот»га чақириш билан бир пайтда ядро урушига тайёргарлик давом эттирилавериши ҳозирги Вашингтон маъмуриятининг айби билан сўнгги йилларда икки мамлакат ўртасида кескинлашган ўзаро муносабатларнинг юмшашига олиб келмайди, албатта.

Вашингтон ҳукумати ўзининг сулҳпарварлигини амалда исботлаш учун жуда кўп имкониятларга эга. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари К. У. Черненко Москва шаҳар Куйбишев сайлов округи сайловчилари олдида сўзлаган нутқида Совет —Америка муносабатларининг яхшиланишига хизмат қилиши мумкин бўлган ана шу имкониятларни кўрсатиб ўтди. АҚШ ядро қуролининг ер ости синовларини чеклаш тўғрисида ва тинчлик мақсадларида ядро портлатишлари ҳақида СССР билан бундан қарийб ўн йил илгари имзоланган шартномаларни ратификация қилиши ҳамда ядро қуроли синовларини ёппасига ва батамом тақиқлаш тўғрисидаги битимни ишлаб чиқишни охирига етказиши, химиявий қуролларни ишлаб чиқишни тақиқлаш, Америка томони Совет Иттифоқининг ядро қуролларини ўзаро кўпайтирмаслик тўғрисидаги таклифини қабул қилиши орқали ҳам тинчликни мустаҳкамлашга ҳисса қўшиши мумкин.

Яна бир муҳим соҳа — Совет Иттифоқи таклиф этиб келаётган космосни ҳарбийлаштиришдан воз кечиш тўғрисида икки мамлакат ўртасида бир битимга келишиш ҳам Қўшма Штатлар ҳақиқатан тинчликка интилаётганлигининг намойиши бўлур эди. Лекин Вашингтон маъмурияти биз юқорида айтиб ўтган барча соҳалар, жумладан уруш олиб боришнинг космик воситаларини ишлаб чиқариш ва уларни космосда жойлаштиришга қаратилган йўналишдаги ҳаракатларини давом эттирмоқда.

Йўлдошларга қарши қуролларнинг ҳар қандай турларини космик фазога биринчи бўлиб чиқармаслик тўғрисидаги Совет Иттифоқининг таклифлари БМТ Бош Ассамблеясининг 38 сессиясида муҳокама қилиниб, асосий кўпчилик давлатлар томонидан қўллаб-қувватланди. Умуман олганда, Вашингтон маъмурияти ҳақиқатан тинчликка интилаётган, икки мамлакат ўртасидаги муносабатларнинг яхшиланишини хоҳлаётган бўлса, уни амалда тасдиқлаши учун имкониятлари жуда ҳам кўп.

Т. ҚОРАТОЕВ.

ҲУКУМАТ ТАНҚИД ҚИЛИНМОҚДА

БОНН. Бундестагнинг Германия социал-демократик партиясидан депутати З. Зилаф Бонн ҳукумати шаънига кескин танқидий фикрлар билдирди. Ҳукумат парламентнинг социал-демократик фракцияси аъзоларидан бир группасининг Ғарбий Германия территориясидаги Америка химиявий қуроли аслаҳахоналари тўғрисидаги расмий саволига жавоб беришдан қатъиян бош тортди.

Биз, деб уқтиради Х. Зилаф, «Парламентариш — политишер прессединст» пресс-бюллетени саҳифаларида, АҚШ ҳарбийлари бизнинг территориямизда жойлаштирган мана шу ажал қуролининг миқдори ва турлари тўғрисида маълумот берилишини талаб қиламиз. Бу қуролнинг Пентагон тиқиштираётган модернизация қилиш режаларига йўл қўймасликка интиламиз.

ГФРдаги урушга қарши ташкилотлар берган маълумотларга кўра, Рейнланд — П—Фальц ўлкасидаги Фишбах деган жойнинг ўзидагина 2 минг тоннадан ортиқ заҳарли модда сақланмоқда. Мана шунча миқдордаги химиявий қурол 40 миллион кишининг ёстиғини қуритиш учун етарлидир. ГФР демократик жамоатчилиги Американинг Ғарбий Германия территориясидаги химиявий қурол сақланаётган омборлари олиб чиқиб кетилишини қатъиян талаб қилмоқда.

(ТАСС).

коммунистик ахлоқ нормалари ва принципларида ифодаланувчи шахсга нисбатан қўйиладиган асосий талаблар энг аввало, коммунизм учун курашда аниқланади. Коммунизм учун курашнинг ҳар бир тарихий босқичида бу ахлоқ конкрет мазмун билан тўлдирилади, конкрет вазифаларга бўйсунади.

Коммунистик ахлоқ принциплари буржуазия ахлоқидан тубдан фарқ қилади, унда совет кишисининг энг олижаноб маънавий фазилатлари мужассамланган: коммунизм учун кураш, социалистик Ватанга муҳаббат, социализм мамлакатларига садоқат, ижтимоий бурчни юксак англаш, меҳнатга коммунистларча муносабатда бўлиш, коллективизм, дўстлик ва биродарлик, ўзаро ёрдам ва ҳақиқий инсонпарварлик, ватанпарварлик ва интернационализм ахлоқий нормаларида ўз ифодасини топгандир.

Совет кишиси оғир, лекин шонли йўлни босиб ўтди. Совет ҳокимияти йилларида у фақат ўзгарибгина қолмасдан илмий материалистик дунёқарашга ва ўз ишининг ҳақлигига ишонган, қатъий ғоявий эътиқодга эга бўлган сифат жиҳатдан янги кишига айланди. У озодликни қўлга киритди ва оғир жангларда уни сақлаб қола олди. У ҳақиқий ватанпарвар ва изчил интернационалистдир.

Совет халқининг юксак ахлоқий сифатлари айниқса, биринчи беш йилликлар даврида, Улуғ Ватан урушида, Қозоғистондаги қўриқ ва бўз ерларни, Ўзбекистондаги Мирзачўл, Жиззах ва Қарши даштларини ўзлаштиришда яққол кўринди. Бу сифатлар асримиз қурилиши — БАМда, электр станциялар, шахталар, домна печлари, завод ва фабрикалар қурилишида ўз ифодасини топмоқда. Коммунистик маънавиятнинг янги белгилари коммунистик меҳнат коллективларида, айниқса, меҳнатни ташкил этишнинг бригада усулларида яққол кўзга ташланмоқда. Айнан шундай бригадалар янги ахлоқнинг шаклланишига, кишидаги энг яхши маънавий сифатларнинг камол топишига асос бўлмоқда.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг «Саноатда меҳнатни ташкил этиш ва уни рағбатлантиришнинг бригада формасини янада ривожлантириш ҳамда самарадорлигини ошириш тўғрисида»ги қарорида қайд қилинганидек, «меҳнатни ташкил қилишнинг бригада формасида меҳнат унумдорлиги бирмунча юксак суръатлар билан ошади, иш вақтининг зое кетиши камаяди, моддий ва меҳнат ресурслари тежаб сарфланади, ташкилотчилик ва сиёсий-тарбиявий ишларни янада яхшилаш, интизомни мустаҳкамлаш, чинакам коллективчилик, ўзаро талабчанлик ва ўртоқларча ўзаро ёрдам руҳини қарор топтириш имкониятлари кенг очилади». Бригада пудрати аъзоси учун бир-бири ҳақида фақат ишлаб чиқариш жараёнидагина эмас, балки кундалик ҳаётий турмушда ҳам қайғуриш, ғамхўрлик қилиш характерлидир. Ривожланган социализм шароитида коммунистик ахлоқ камолотидаги янги тенденциялар айнан ана шундай беғараз бир-бирига нисбатан ўзаро ғамхўрликда ўз ифодасини топмоқда.

Бу табиий, қонуний бир ҳолдир. Чунки, коммунистик ахлоқ социалистик тузумнинг эркин ва адолатли ҳақиқий инсонпарварлик табиатидан келиб чиқади. Коммунистик ахлоқнинг асосий моҳияти, характерли хусусиятлари ва унинг буржуазия ахлоқидан тубдан фарқи ҳам ана шунда.

Коммунистик қурилишнинг ҳозирги босқичи ва вужудга келган ўта кескин халқаро вазият ҳар бир совет кишисидан юксак интизом ва уюшқоқликни, жанговар ва сиёсий ҳушёрликни оширишни талаб қилади. Бу ўринда юксак маънавий онглилик инсон характерининг ва шахс хулқ-атворининг мезони сифатида жамиятимизнинг социал-иқтисодий ва маданий равнақи вазифаларини ҳал қилишда муҳим роль ўйнайди. Ана шуни эътиборга олиб ўртоқ К. У. Черненко КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленумида қилган докладида ҳозирги шароитда, яъни бизнинг жамиятимиз коммунизм йўлидан олға ҳаракат қилиб борган сари коммунистик ахлоқнинг роли ва аҳамияти ҳам оша боришлигини алоҳида таъкидлаб ўтган эди. Кўп йиллик тажриба ва кундалик амалиёт шуни кўрсатмоқдаки, коммунистик тарбия соҳасида партия социал-иқтисодий сиёсатининг мустаҳкам асосига таянган тақдирдагина муваффақиятга эришиш мумкин. Шу боисдан ҳам партия кадрлари кишиларнинг кайфияти ва хулқ-атворига таъсир қилувчи социал-иқтисодий омилларни яхши билишлари керак. Бу эса идеологик ишларни энг муҳим халқ хўжалик ва социал-иқтисодий планларни бажариш учун кураш билан қўшиб олиб боришни тақозо қилади.

Буларнинг ҳаммаси ўз навбатида оммани иқтисодий тарбиялашни кучайтиришни талаб қилади. Бусиз ишлаб чиқариш самарадорлигини ва маҳсулот сифатини ошириш мумкин эмас. Лекин иқтисодий тарбия ахлоқий тарбия билан қўшиб олиб борилган тақдирдагина алоҳида аҳамият касб этади. Чунки, янги типдаги иқтисодий онгни шакллантириш, пировард натижада, шахснинг маънавий такомиллашуви билан узвий боғлиқдир.

Янги дунёни бунёд этиш В. И. Ленин ибораси билан айтганда, ҳар томонлама ривожланган ва ҳар томонлама тайёрланган кишиларни талаб қилади. Лениннинг бу фикри коммунистик қурилишнинг ҳозирги босқичида алоҳида актуаллик касб этмоқда. Шу муносабат билан КПСС Марказий Комитетининг 1983 йил июнь Пленуми муҳокама этган «Партия идеологик, оммавий-сиёсий ишининг актуал масалалари» ниҳоятда муҳим аҳамиятга эгадир. Пленум материалларида партиянинг ривожланган социализм шароитида ғоявий-тарбиявий ва оммавий-сиёсий ишларни янада такомиллаштиришнинг моҳияти ва асосий вазифалари белгилаб берилди. Партия олға сурган вазифалар кенг қамровли бўлиб, уларни ҳал этиш инсон орқали, унинг эътиқоди, билими, гражданлик позицияси, унинг виждони ва қалби орқали амалга оширилади. Шу боисдан ҳам бу масалаларга эришиш учун мамлакатимизнинг ҳар бир граждани жамиятда турган социал мавқеидан қатъи назар КПСС ва Совет давлатининг сиёсатини чуқур тушуниб етиши, олган билимларини амалда қўллай олиши, сўз билан амалий иш бирлигига тўла риоя қилиши, ўз гражданлик бурчини виждонан бажариши, шахсий масъулиятини тўла англаган ҳолда ҳаётда шахсий намуна кўрсатиб иш олиб бормоғи даркор. Коммунистик ахлоқнинг моҳияти, битмас-туганмас куч-қудрати ва революцион қайта ўзгартиш функцияси ҳам айнан ана шундадир.

И. ЖУМАБОЕВ,
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби, философия фанлари доктори, профессор.

РАНГ-БАРАНГ ОЛАМ

МОЛИЯ

УМИД — ЭЛЕКТРОНИКАДАН

Расмий маълумотларга кўра, Италия банки фақат 1982 йилнинг ўзида жами миқдори 1,2 миллиард лирлик сохта 30 мингта банкнотни муомаладан чиқариб ташлаган. Шунинг учун мамлакат банки сохта пул ясовчиларнинг фаолиятига чек қўйиш мақсадида шу йилдан бошлаб барча Италия банкнотларини алмаштиради. Муомалага киритиладиган янги пул белгиларини электрон аппаратлар ёрдамида сохтасидан жуда осонлик билан ажратиб олиш мумкин бўлади.

ҚУРИЛИШ

ГИПС НИМАГА ҚОДИР

Яқин келажакда қурилишда гипснинг кенг қўлланилиши анча ошади, деб ҳисоблаётган «ГДР» журнали, бунинг исботи сифатида қуйидаги далилларни келтиради. Гипс иссиқлик ва шовқиндан ҳимоя қилиш хусусиятларига эга бўлиб, у секин ёнадиган ва осон қуйиш мумкин бўлган материалдир. Гипсни қайта ишлаш технологияси жуда оддий ҳамда бунга кўп вақт ҳам сарфланмайди. Ундан фойдаланиш эса анча миқдордаги пўлат, цемент, ёғоч-тахта ва энергияни тежаш имконини беради.

ТУРЛИ ФАКТЛАР

ШАФҚАТСИЗ ҲУКМ

Бирлашган Араб Амирликлари пойтахти — Абу-Даби шаҳрида истиқомат қилувчи келин-куёв «эр-хотинлик садоқатини» бузганлиги учун ўлимга ҳукм қилинди. Қадимги одат бўйича, агар бу ҳукмни диний ва олий табақа маъмурлари тасдиқласа, деб хабар қилади Рейтер агентлиги, улар тошбўрон қилинади.

«СЕҲРЛИ КЎЗГУ» СИРИ

Яқинда Шанхайда ўтган «Қадимги хитой санъати» кўргазмасига қўйилган сирли «сеҳрли кўзгу» барчанинг эътиборини ўзига жалб этди. Диаметри 7,4 сантиметр, оғирлиги эса бор-йўғи 50 граммча бўлган бу кўзгу бронзадан ясалган гардишдир. Унинг бир томони ялтирагунча сайқалланган, иккинчи томони бўртиб чиққан мураккаб безак билан қопланган бўлиб, унга «Қуёш нурлари ерга тушади» деган сўзлар ёзилган.

Агар кўзгунинг ўнг томонидан ёритилса, ундан думалоқ соя тушади. Кейин шу заҳотиёқ мўъжиза рўй беради, сояда гардишнинг орқа томонига ёзилган сўзлар намоён бўлади. Мутахассислар — оптиклар ва металлурглар тахминига кўра, бу сирли ҳодисани қуйидагича тушунтириш мумкин: иссиқликдан металл кенгаяди ва ундаги микроскопик ёриқлар орқали қуёш нурлари ўтиб, гардишдаги сўзлар пайдо бўлади. Гардишнинг массаси қаерда зич бўлса (сўзлар ёзилган жойлар), ўша ердан ёруғлик кам ўтиб, қуюқроқ соя тушади. Бу назарий жиҳатдан ҳақиқатга яқинроқдир, Лекин қадимги усталар бундай нозик ишни қандай бажарганликлари сирлигича қолмоқда.

БАЙРАМ ШАРАФИГА

▲ «Сени шарафлаймиз, жон Ўзбекистон!». Чортоқ райони марказидаги Охунбобоев номли кинотеатрда Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 60 йиллик юбилейига бағишлаб ўтказилган адабий кеча ана шундай деб аталди.

Кеча район «Чортоқ ҳақиқати» газетаси қошидаги «Бўстон» адабий уюшмаси томонидан ташкил этилди. Бунда ёзувчи, шоирлардан ташқари адабиёт ўқитувчилари, бадиий ҳаваскорлик коллективлари ҳам қатнашдилар. Шоирлар ўзлари ёзган янги шеърлардан ўқиб бердилар. Санъаткорлар эса пьесалардан парчалар кўрсатиб, кенг программада концерт бердилар.

Жонажон диёримиз шоншуҳрати, равнақи тараннумига бағишланган бу кеча тўпланганларда яхши таассурот қолдирди.

С. ТУРҒУНОВ.

ҲАВАСКОРЛИК САНЪАТИ

Олтиариқ районидаги «Зилола» халқ ансамбли коллективи ажойиб куй ва қўшиқлар билан барчанинг меҳрини қозонмоқда. Ансамбль олтмишдан зиёд турли касб эгаларини ўз атрофига бириктирган, улар Иттифоқимизнинг турли бурчакларида бўлиб, санъатларини намойиш этишмоқда. Бултур «Зилола» ансамбли ҳаваскорлари Қоратупроқ ўлкада бўлиб, ўн бешдан ошиқ концерт беришди. Шу кунларда Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг қутлуғ 60 йиллик тўйига муносиб тўёналар ҳозирлаш ниятида ишлашмоқда.

Суратда: область Ленин комсомоли мукофоти лауреати «Зилола» ансамбли қатнашчилари.

В. Молгачев фотоси.

КОЛЛЕКТИВ ВА ШАХС

ОЛТИН ДАҚИҚАЛАР

Ишчи ёки хизматчининг интизоми—унинг ишга вақтида келиши билан бирга топширилган вазифани қай тарзда бажариши, қолаверса ўз коллективига қандай хизмат қилганлиги билан белгиланади. Интизом қатъий йўлга қўйилган тақдирдагина ишлаб чиқаришда юксалишга эришиш, белгиланган план топшириқларни ортиғи билан бажариб, ютуқларга эришиш мумкин.

Жойларда бу масалага қандай эътибор берилмоқда? Биз ана шу мақсадда яқинда Тошкент темир йўл деполарида бўлиб, у ердаги аҳвол билан яқиндан танишдик.

Тошкент товар станцияси коллективи катта, масъулиятли вазифаларни бажарувчи ташкилотлардан бири. Бу ерда корхоналар ва ташкилотларга юк ортиш-тушириш, йўл ҳаракати хизмати ҳамда контейнерлар составини ташкил қилиш, йўллаш ва қабул қилиш тармоқлари бўйича хизмат кўрсатилади.

Эрталаб соат тўққиз. Иш вақти бошланганлигидан дарак бергандай шу яқин ўртадан тепловоз гудоги қулоққа чалинади. Соат миллари тўққиз билан ўн иккида. Мана ҳозир одамлар гуриллаб келишади-ю, кундалик иш бошланади-кетади, деб ўйлайсиз. Аммо бундай бўлиб чиқмади. Унда-бунда салмоқланиб келаётган ишчи-хизматчилар кўзга ташланади. Дақиқалар ўтиб борса-да, на станция бошлиғидан, на унинг ўринбосарларидан, на касаба союз маҳаллий комитети ходимларидан дарак бор. Ниҳоят, тўққиздан йигирма минут ўтганда касаба союз маҳаллий комитети раиси А. Жалилов эшикдан кириб келди. Биз унга иш вақти бошланганига йигирма минут бўлди, шу пайтгача қаерда юргандингиз, деб сўрагандик у хушламайроқ шундай жавоб қайтарди:

— Бекор юрганим йўқ. Территорияда эдим. Ишчиларнинг ишини текшириб келяпман.

Ичкарига кирдик. А. Жалилов меҳнат интизомини текшираётганимиздан норози бўлгандай, яна ўша оҳангда деди:

— Илгарироқ хабардор қилиб қўйишларингиз керак эди. Тайёргарлик кўриб қўярдик.

— Шу кунгача станцияда меҳнат интизомини мустаҳкамлаш учун касаба союз ташкилотида қандай тадбирлар амалга оширилди?

Бундай саволга табиийки, Жалилов дарҳол жавоб беролмасди. Коллективдаги интизомсизлик сабабларини таҳлил қилишимиздан аввал ҳаётий бир фактга эътибор қилишимизга тўғри келади.

Статистика маълумотларига кўра, бир минутда мамлакатимиз бўйича 21 минг метр газлама, 24 миллиард кубометр қазилма бойлиги ишлаб чиқиларкан. Бир минутда ҳар бир қурувчи биттадан ғишт қўйса, мамлакатимизда шу вақт ичида жами 207 та тўққиз қаватли бино қад кўтараркан. Бу минглаб оилалар янги уй-жой билан таъминланади, демакдир. Текшириш жараёнида станция коллективида минутларнинг қадрига етмаслик, иш вақтининг беҳуда ўтказилиши, прогулчилик ҳолларига дуч келдик. Агар 1982 йилда 48 кишининг меҳнат интизомини бузганлиги қайд қилинган бўлса, 1983 йилда интизомсизлар сони 72 кишига етди. Хўш, уларнинг ҳар бири ишга камида беш минутдан кеч келганда бир кунда қанча ишчи куни йўқотилади ёки планлар орқага сурилиб кетади? Соатларнинггина эмас, минутларнинг ҳам ўз қадр-қиммати борлигини наҳотки станция раҳбарлари унутиб қўйишган бўлса?

Тўғри, товар станцияси коллективида ўтган йил мобайнида прогулчиликка, ичкиликбозликка, майда безорилик сингари ҳолларга қарши жиддий кураш олиб борилди. Меҳнат интизомини бузувчи шахсларга нисбатан қатъий чоралар кўрилди. Масалан, икки киши ишдан бўшатилиб, шунча киши ойлик ҳамда йиллик пул мукофотларидан маҳрум қилинди. 24 кишига жамоатчилик таъсири ўтказилди ва ҳоказо. Аммо кўрилган бундай тадбирий чоралар тарбия ишини тағин ҳам яхшилаш, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш учун етарли эмас.

Юз бераётган камчилик ва нуқсонларга ўз вақтида чора кўрилмаслиги, керакли тадбирлар жамоатчилик ўртасида ишлаб чиқилмаслиги, айниқса, ишчи ёшлар билан ишлаш, улар ҳаётида содир бўлиб турган баъзи кўнгилсизликлар сабаби ўз вақтида атрофлича аниқланмаслиги, коллективда чуқур ўрганилиб муҳокама қилинмаслиги туфайли интизомсизлик ҳоллари рўй бериб турибди. Масалан, товар станциясининг ўртоқлик судида айниқса, ишлар кўнгилдагидек эмас. Бу ерда ариза ва шикоятлар ўз вақтида кўриб чиқилмайди, интизомни бузган, ичкиликбозлик қилган кишилар коллектив таъсир доирасига тортилмайди. Мана бир мисол. Йўл ҳаракати регулировкачиси С. Фаттоевнинг икки марта ишга кеч келганлиги ҳақида ўртоқлик судига ариза тушган эди. Хўш, суд бу масалага қандай муносабатда бўлди, дерсиз? Суд бу ҳодиса билан роппа-роса бир ойдан сўнг шуғулланди. Топширилган вазифани ўз вақтида ҳал қилмай, орқага судраб юргани етмаганидай С. Фаттоевга виговор бериш билан ишни силлиққина ёпиб қўя қолди. Шунингдек, юк қабул қилувчи О. Аҳметшиннинг нима учун прогул қилганлиги масаласи ҳам ўртоқлик судида вақтида кўриб чиқилмади. Ишга маст ҳолда келган Федосеев билан Шералиевларнинг тақдири ҳам ана шу йўсинда ҳал қилиб юборилди. Ўртоқлик суди ичкиликбозлик, прогулчилик сингари хатти-ҳаракатларга нисбатан муросасизлик қилинаркан ишда унум, кадрларда қўним бўлмаслигини унутган кўринади.

Тошкент темир йўллар бошқармасига қарашли 1-вагон депоси коллективида ҳам тарбия ишлари яхши йўлга қўйилмаган. Шу кунгача депонинг 53 ишчи-хизматчиси меҳнат интизомини бузганлиги, 37 киши прогул қилиб, 67 киши иш куни йўқотганлиги қайд қилинди. Шу йил февраль ойининг ўзида етти киши ишга кеч келди. Масалан, электроцех ишчиси Комилхонов билан Ғойибназаровлар ишга олти минут, ҳайдовчи Гребенщиков эса ўн беш минут кеч келишди. Интизомни бузганлиги, прогул қилганлиги ҳамда жамоат тартиб-қоидасини узлуксиз бузиб келганлиги учун ўн етти киши ишдан бўшатилди.

Ичкиликбозлик жамиятимиз учун хавфли иллатлардандир. Шундай экан, бундай иллатга қарши кураш шиш ҳар бир коллективнинг, ҳар бир кишининг виждон иши бўлмоғи лозим. Текшириш жараёнида бу масалага станциянинг етакчи тармоқларида нотўғри муносабатда бўлинаётганлиги ойдинлашди. Чунончи, депо ишчиси Ю. Пригунов ишга маст ҳолда келиб жанжал кўтарганлиги, бошқаларнинг нормал ишлашига ҳалал берганлиги учун ўртоқлик суди унинг бундай хатти-ҳаракатларини пул мукофотидан маҳрум этиш билан жазолади. Жамоатчилик томонидан Пригунов ва унга ўхшаган ичкиликбозларни тартибга чақириш, уларга коллектив таъсирини ўтказиш чоралари кўрилмади. Тепловоз депосида ҳам шунга ўхшаш камчиликлар бўлаётир. Чунончи, машинист ёрдамчиси Ш. Зоитов ҳамда машинист О. Норхўжаевлар ичкиликка ружу қилишди. Ишга маст ҳолда келиб, жамоатчилик тартиб-қоидасини бузишди. Бу воқеага ҳам ўртоқлик суди фақат бир томонлама ёндашди. Суд ичкиликбозларнинг бирига пул жаримаси солиш, иккинчисини эса ҳушёрхонага юбориш билан кифояланди, холос.

Кейинги йилларда тепловоз депоси коллективи ҳаётида меҳнат интизомини бузиш, прогулчилик ҳоллари оддий воқеага айланиб қолганлигини қуйидаги мисоллардан ҳам англаб олса бўлади:

Биргина ўтган йил мобайнида машинист ва машинист ёрдамчиларидан 246 кишининг меҳнат интизомини бузганлиги, ишда камчилик ва нуқсонларга йўл қўйганлиги учун 103 кишига моддий жазо чораси кўрилганлиги касаба союз мажлисларида кўриб чиқилган. Йил давомида ичкиликбозлик, прогулчилик сингари хатти-ҳаракатларга оид жами 45 иш ўртоқлик судида кўриб чиқилган.

Минутларнинг ўз қадри бор. Ишни шундай ташкил қилиш керакки. КПСС Марказий Комитетининг 1984 йил февраль Пленумида алоҳида таъкидланганидек, ҳар бир ишчи кадрнинг иш вақти зое кетмасин, ишда унумдорлик ва сифат даражаси ошиб борсин. Бунинг учун эса биринчи навбатда тарбия ишини янада жонлантириш, ҳар бир ишчи ва ходимга коллектив таъсир кучини ошириш зарур.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ К. У. Черненко сайловолди йиғилишида сўзлаган нутқида таъкидлаб ўтганидек, яхшироқ яшаш учун яхшироқ ишлаш лозим. Шундай экан, коллективда темирдай мустаҳкам интизомни қарор топтириш, ичкиликбозликка, ишга масъулиятсизлик билан қарайдиган кишиларга нисбатан муросасизлик билан қарши курашиш ишлаб чиқариш юксалишининг, қолаверса кишилар турмуш фаровонлиги тағин ҳам ўсишининг биринчи шартларидан эканлигини унутмайлик.

А. ХЎЖАХОНОВ,
Тошкент транспорт прокурори.

Н. АЛИМОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

![ЯНГИЛИКЛАР]

ЯНГИЛИКЛАР

ҚУРИЛИШ

ЙЎЛОВЧИЛАР УЧУН

● **Хонқада янги автовокзал ишга тушди. Бу автовокзалдан йўловчилар воҳанинг турли шаҳар-қишлоқларига, тарихий ва маданий масканларига, Қизилқумдаги Тупроққальа массиви қурилишларига, республикамиз ва Туркманистон ССРнинг бир қатор шаҳарларига йўл оладилар.**

Автовокзалда йўловчиларнинг дам олишлари учун ҳамма қулайликлар мавжуд. Бино кенг ва ёруғ. Автовокзалда оналар ва болалар хонаси, юкларни тахлаб бериш бўлимлари ҳам бор.

А. СОБИРОВ.

ҚИШЛОҚ ЧИРОЙИ

● **Ворошилов районидаги «СССР 50 йиллиги» совхози тобора чирой очиб, гўзаллашиб бормоқда. Шу йилнинг бошида совхоз марказида аҳолига комплекс хизмат кўрсатадиган замонавий типдаги маданий ва маиший хизмат комбинати биноси фойдаланишга топширилди.**

Ҳозир икки қаватли бу кўркам бинода дорихона, фотосалон, почта жойлашган. Яқинда совхознинг иккинчи бўлимида область қишлоқ қурилиши трестига қарашли 2-механизациялашган кўчма колоннанинг А. Ўзбеков бошлиқ бригада қурувчилари бунёд этган болалар боғчаси эллик нафар кичкинтойни ўз бағрига олди. Шунингдек, совхознинг учинчи бўлимида ҳам 50 ўринли болалар боғчаси қурилиб, фойдаланишга топширилди. Совхоздаги учта болалар боғчасида меҳнаткашларнинг 200 нафардан ортиқ фарзанди тарбия олмоқда.

Б. ЭЛМУРОДОВ.

ИЛМ-ФАН ОЛАМИДА

ОЛИМЛАР ЁРДАМИ БИЛАН

Пахтадан қандай қилиб яхши ҳосил олиш мумкин, деган саволга ҳар қандай пахтакор кўкламда фақат тўқ чигитларни экиш керак, деб жавоб қайтаради. Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Энергетика ва автоматика институтининг олимлари яратган установка, масалан, Чиноз пахта заводи ходимларининг шундай уруғликларни танлаб олишларида ёрдам бермоқда.

Бирон модданинг массаси нечоғли катта бўлса, унга электр майдони шунчалик заиф таъсир этиши кўпдан бери маълум. Олимлар ишлаб чиққан тўқ чигитларни танлаб олиш методига ана шу ҳодиса асос қилиб олинди.

Бункердан махсус транспортерга уруғлик чигит солиб турилади. Транспортер охирида икки параллел пластиналар ўрнатилган бўлиб, улар орқали кучланиши юксак ўзгармас ток ўтказилган. Уруғлик тўкилар экан, ана шу майдонга тушади. ва ўзининг массаси ва сифатига қараб ҳар хил бурчакка оғади. Тўқ яхши чигитлар битта яшикка, пучлари эса иккинчисига тушади.

Ўтказилган тажрибалар натижасида юксак кучланиш майдонидан ўтказилиб экилган чигитлар қийғос униб чиқди. Бинобарин, экиладиган чигит миқдори анча камаяди. Бундан ташқари зарядсиз чигитлар электр майдони таъсирида заряд олади ва бу нарса кейинчалик ҳосилдорликка ҳам самарали таъсир кўрсатади. Ҳосилдорлик гектар бошига ўрта ҳисобда 3—5 центнер ортади. Бошқача қилиб айтганда, тошкентлик олимлар методи билан ишлов берилган чигит экилган ҳар гектар ер ўрта ҳисобда 200 сўмдан қўшимча даромад келтиради.

Янги усул билан ҳар қандай экин уруғлигига ҳам ишлов бериш мумкин. (ЎзТАГ).

СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

БАРҚАРОРЛИК ЙЎЛИДА

«Совет Ўзбекистони» газетаси соврини учун марафонча югуриш ва спортча юриш бўйича республика чемпионати ҳақида баъзи мулоҳазалар

Енгил атлетиканинг ўзига хос қизиқарли турларидан бири олис масофага югуриш ва юриш республикамизда оммавийлашмоқда. «Совет Ўзбекистони» газетаси редакцияси ташаббуси билан республика чемпионатининг совриндорлик баҳсига айлантирилгани хайрли ишлардан бўлди. Боиси, кейинги ўн йил мобайнида деярли унутиб қўйилган марафонча югуриш қайта «жонланди». Соврин учун мусобақалар мунтазам ўтказилиши республика областларида, хусусан колхоз ва совхозлар, ишлаб чиқариш корхоналари, кичик шаҳарлару қишлоқларда йигит-қизлар ўртасида югуриш ишқибозлари кўпайишига сабаб бўлди.

Чирчиқ шаҳрида илк бор норасмий ўтказилган мусобақада старт майдонида борйўғи 13 нафар спортчи тўпланган эди. Орадан бир йил ўтгач, худди шу ерда 60 нафар югурувчи саф тортди. Жиззах ва Фарғонада ўтказилган чемпионатларда спортчилар сафи 90 нафарга етди. Спорт байрамига айланган Косонсой шаҳридаги мусобақада эса 100 дан ортиқ марафончи марра сари интилди. Шаҳрисабз ва Каттақўрғон шаҳарларида эса область командаларининг 120 га яқин вакили бош соврин учун курашди. Мусобақаларда «Ёш куч», «Буревестник», «Спартак», «Динамо», «Меҳнат», «Пахтакор», ва «Меҳнат резервлари» кўнгилли спорт жамиятларининг аъзолари иштирок этмоқда. Чемпионат иштирокчилари сон ва сифат жиҳатдан яхшиланиб бораётир. Дастлабки йилларда биронта ҳам спорт мастерига эга эмасдик. Бугунги кунда эса биз бир халқаро классдаги спорт мастери, 15 нафар спорт мастери, қарийб 20 мастерликка номзод, 30 дан ортиқ биринчи разрядли спортчига эгамиз.

Марафончилар баҳси ҳар йили турли шаҳарларда ўтказилаётганлиги мақсадга мувофиқ бўляпти. Жойларда ёшлар спортнинг айнан марафонча югуриш турига катта қизиқиш билан қарамоқдалар. Асосий мусобақалар олдидан ишчи-хизматчилар, колхозчилар, студент-ёшлар ва ўқувчилардан иборат минглаб кишиларнинг оммавий югуриши ўтказилиши анъанага айлангани диққатга сазовордир.

Олтинчи марта ўтказилган чемпионат ҳам кўтаринки руҳда давом этганлиги билан яхши таассурот қолдирди. Бухоролик Николай Башкирцев 30 километрли масофани спортча юриш бўйича икки соату 15 минутда босиб ўтиш билан ўзи ўрнатган республика рекордини яхшилашга муваффақ бўлди. Марафонча югуриш устаси ангренлик Владимир Белобородовнинг ёмғирдан кейин қуёш чарақлаб кетишига қарамай икки соат 23 минут 12 секундли натижа кўрсатиши чакки бўлмади. Асосий марафон — 42 километр 195 метрга югуриш ўтказиш ўтган йилдан расм бўлди. Шунга қарамай, қўлга киритилаётган натижалар мутахассисларни мамнун қилмоқда. Бултур олис масофага югурган аёллардан фақат бири маррагача етиб келган эди. Бу сафар ғолиблик супасининг уччала поғонаси эгалланди.

Соврин учун курашда Фарғона области командаси узлуксиз иштирок этиб келаётганини мамнуният билан таъкидлашни истардим. Фарғоналиклар Чирчиқ, Жиззах шаҳарларида иккинчи ўринни эгаллаб, ўз майдонларида тўртинчи бўлишди. Косонсой ва Шаҳрисабзда ўтказилган мусобақаларда кучли олтиликдан жой олишгани ҳам мухлисларга маълум. Бу йилги баҳсга эса, пухта ҳозирлик билан келишгани амалда кўринди. Улар тўққиз масофа бўйича юқори ўринларни эгаллаб, қимматли очко тўпладилар ва умумкоманда ҳисобида биринчи марта бош совринни қўлга киритдилар. Қатор йиллардан бери кўчма совринни қўлдан бермай келаётган Тошкент области командаси тўлиқ составда келмай учинчи ўринга тушиб қолди.

Командалар чемпионат баҳсларида иштирок этишининг барқарорлиги оммавийликни таъминлашда муҳимдир. Самарқандлик югурувчилар мусобақада иштирок этишни Фарғонада бошлашган эди. Улар дастлаб очкосиз қолишган бўлса-да, Косонсойда саккизинчи ўринни қўлга киритдилар. Лекин нима учундир Шаҳрисабзга, мазкур областдан биронта ҳам спортчи бормаганлиги кўпчиликни ажаблантирди. Қорақалпоғистон АССР командасининг мусобақалардаги иштироки ҳам мақтовга лойиқ эмас. Ваҳолонки, автоном республика вакиллари Чирчиқ, Жиззах, Фарғона, Косонсой шаҳарларида юқори натижаларга эришган эдилар. Хўш, бу команданинг Шаҳрисабз ва Каттақўрғон баҳсларига келмаганлиги сабаби нимада? Жиззахлик марафончилар ҳам узлуксизликни таъминлай олмаяптилар. Фарғона ва Жиззах шаҳарларида юқори ўринларни эгаллаган жиззахликлар Косонсой, Шаҳрисабзга, Каттақўрғонга бормай, мавқеларини бўшаштириб юбордилар.

Қашқадарё области марафончилари эса бу йил биронта ҳам очко олмадилар. Лекин бу областда умидли ўсмирлар тарбияланмоқда. Агар уларнинг машқига эътибор кучайтирилса, қашқадарёликлар бундан буён мусобақада барқарор иштирок этувчи командалар сафидан жой олишлари мумкин. Хоразм областида эса, олти йил мобайнида биронта ҳам югурувчи ва спортча юрувчининг топилмаётганлиги кишини ҳайратга солади. Спортнинг мазкур турига эътибор қилишда Сурхондарёда ҳам худди шундай манзара кўзга ташланмоқда. Республикамизнинг жанубий областидан бу йилги мусобақага икки нафар спортчининг келишини қандай тушуниш керак?

Ишқибозлар ва мутахассисларнинг илтимосига кўра Каттақўрғон мусобақасида область командалари эгаллаган ўрнини яна бир бор эълон қилишни лозим топдик: Фарғона, Тошкент шаҳри, Тошкент, Бухоро, Наманган, Андижон, Сирдарё, Самарқанд. Лекин Навоий область командаси фақат «Меҳнат» спорт жамияти аъзоларидан таркиб топиб, гарчанд 36 очко тўплашган бўлса-да, чемпионат низомига кўра охирги ўрин берилди. Умуман газета соврини учун кураш ўзининг ажойиб самараларини бермоқда. Спортнинг ривожланиб бораётган турини янада оммавийлаштириш, маҳоратли спортчилар сафини кенгайтириш учун мусобақада ҳар бир область командасининг барқарор иштирок этишига эришиш керак. Шунда, соврин учун кураш тағин ҳам қизиқарли ва мароқли бўлаверади.

Н. КАПУСТИН,
Республика спорт комитети енгил атлетика бўлимининг бошлиғи.

ХРОНИКА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Анатолий Андреевич Никифоров ва Константин Васильевич Сергеев ўртоқлар пенсияга чиққанлиги муносабати билан уларни Ўзбекистон ССР Олий судининг аъзоси вазифасидан озод қилди.

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ПУЛЛАРИНГИЗНИ ЮТУҚЛИ ВА ПУЛ-БУЮМ ЮТУҚЛИ ОМОНАТЛАР БЎЙИЧА ОМОНАТ КАССАЛАРИГА ҚЎЙИНГ!

ТОШКЕНТ ШАҲРИДА «ТЎҚИМАЧИ» МАДАНИЯТ САРОЙИДА

5 апрелда

Ўзбекистон ССР Омонат кассаларидаги ютуқли омонатлар бўйича

83-ТИРАЖ

ва ПУЛ-БУЮМ ЮТУҚЛИ ОМОНАТЛАР БЎЙИЧА

1-ТИРАЖ

ЎТКАЗИЛАДИ

Тиражда иккала омонат турлари бўйича ҳар мингта счётга 25 тадан ютуқ ўйналади. Ютуқлар миқдори ўтган ярим йилда омонатнинг ўртача қолдиғининг 25 процентидан 200 процентигача.

Пул-буюм ютуқли омонат бўйича омонатчи ўз хоҳишига кўра ютуқни нақд пул билан ёки аҳоли ўртасида талаб катта бўлган моллар тарзида олиши мумкин. Бундай моллар рўйхати билан ҳамма омонат кассаларда танишиш мумкин.

Тираж соат 10 да бошланади.

Кириш бепул.

СССР Давлат Меҳнат омонат кассаларининг Ўзбекистон республика Бош бошқармаси.

●

СССР Енгил саноати раҳбар ходимлари ва мутахассисларининг малакасини ошириш Бутуниттифоқ институти ТОШКЕНТ ФИЛИАЛИ

тўқимачилик ва енгил саноатида технология ва ускуналар кафедраси доценти вакант вазифасига

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Конкурс муддати — 11 апрелгача.

Ариза ва ҳужжатлар филиал директори номига қуйидаги адрес бўйича юборилсин: 700070, Баранов кўчаси, 40-уй.

●

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг ЭЛЕКТРОНИКА ИНСТИТУТИ

позитронлар физикаси лабораториясининг катта илмий ходими

ВАКАНТ ВАЗИФАСИГА

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Конкурс муддати — 16 апрелгача.

Ҳужжатлар институт директори номига қуйидаги адрес бўйича юборилсин: 700143, Тошкент шаҳри, Академиклар шаҳарчаси.

●

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 4/IV да **Бир актли балетлар кечаси,** 5/IV да **Пиковая дама.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 3/IV да **Юлдузли тунлар,** 4/IV да **Зебуннисо,** 5/IV да **Соқов рицарь.**

Ўзбекистон ССР Автомобиль йўлларини қуриш ва улардан фойдаланиш министрлиги коллегияси Сирдарё область йўл бошқармаси бошлиғи Н. А. Каримовга онаси

Раҳбар
ТОШХЎЖАЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Социал таъминот министрлиги республика миқёсидаги шахсий пенсионер, 1930 йилдан буён КПСС аъзоси

Қамбар Муҳаммадиевич
МИРЗАЕВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

3 АПРЕЛЬ, СЕШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Мультфильмлар. 10.15 — Оддий одам. Бадиий фильм. 11.50 — Концерт. 12.25 — Телефильм. 13.25 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Телефильмлар. 15.50 — Концерт. 16.10 — Буратино кўргазмаси. 16.40 — Концерт. 17.25 — Телефильм. 17.35 — Халқ ижодиёти. 18.20 — Сиз яратган боғ. 18.50 — А. Фоменко чалади. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Телефильм. 19.40 — Информацион кўрсатув. 20.30 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Концертнинг давоми. 23.05 — Дунё воқеалари. 23.20 — Телефильм.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Телефильм. 10.00 — Илмий-оммабоп фильм. 12.05 Шахмат мактаби. 14.10 — Мариэтта Шагинян. 1-фильм. 15.10 — Илмий-оммабоп фильм. 15.40 — М. А. Шолохов қаҳрамонлари театр саҳнасида. 16.20 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.50 — Коллектив нимага қодир. 1-кўрсатув. 19.20 — Ф. Шопен. Соль минор балладаси. 19.30 — Қишлоқ янгиликлари. 20.45 — ...16 ёшгача ва ундан катталар. 21.30 — Время. 22.05 — Катта танаффус. Бадиий фильм. 2-серия. 23.10 — Концерт.

ТОШКЕНТ-I. 11.00 — Ахборот. 11.20 — Диққат: светофор! 11.30 — Ўқув программаси 12.00 — Телефильм. 12.30 — Ўқув программаси. 13.00 ва 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Ёзувчилар — болаларга. 19.05 — КПСС Марказий Комитетининг декабрь (1983 й) Пленуми қарорлари — ҳаётга!. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Ижод саҳифалари. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Музика истиқболи эгалари. 21.30 — Время. 22.05 — Агросаноат комплекси: тажриба ва муаммолар. 22.35 — Жайҳун тонги. Телеспектакль. 2-қисм. 23.50 — Янгиликлар.

ТОШКЕНТ-II. 9.00 — 16.25 — МОСКВА-II. 18.10 — Телефильм. 18.30 — Ота. Бадиий фильм 20.00 — Тошкент янгиликлари. 20.20 — Киножурнал. 20.30 — Ўқув программаси. 21.00 — Телефильм. 21.30 — МОСКВА-II.

4 АПРЕЛЬ, ЧОРШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Буратино кўргазмаси. 10.10 — Қўрда пиширилган картошка байрами. Бадиий фильм. 11.35 — Телефильм. 11.55 — Концерт. 12.40 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.05 — Операдан парчалар. 16.25 — Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар. 16.55 — Илмий-оммабоп фильм. 17.15 — ...16 ёшгача ва ундан катталар. 18.00 — Концерт. 18.20 — ВХР телевидениесининг программаси. 19.05 — Мультфильм. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Спорт ҳафталиги. 20.00 — Хонадонингиздаги гуллар. 20.15 — Анна Каренина. Бадиий фильм. 1-серия. 21.30 — Время. 22.05 — Йил бўйи ҳосил олинади. 22.30 — Хоккей. ЦСКА — Химик. Танаффусда — Агар соғлом бўлай десанг.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Телефильм. 12.05 — Оила ва мактаб. 13.40 — Мариэтта Шагинян. 2-фильм. 14.30 — Клод Дебюсси. 15.15 — Космик аср. 16.15 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.50 — Телефильм. 19.00 — Коллектив нимага қодир. 2-кўрсатув. 19.30 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан! 20.45 — Илмий-оммабоп фильм. 20.55 — Дунё ва ёшлар. 21.30 — Время. 22.05 — Катта танаффус. Бадиий фильм. 3-серия. 23.10 — Хатларингиз асосида. Музикали кўрсатув.

ТОШКЕНТ-I. 11.00 — Ахборот. 11.20 — Мультфильм. 11.30 — Ўқув программаси. 12.00 — Сўз кетидан сўз келар. 12.30 — Ўқув программаси. 13.00 ва 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Мультфильм. 18.30 — Тенгдошларинг ижоди. 19.00 — Ҳужжатли фильм. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Оперетта таклиф этади. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Дирижёр ҳикоя қилади. 21.30 — Время. 22.05 — Бугун оламда нима гап. 22.20 — Бир актёр театри. 23.15 — Муз устида нафосат байрами. 23.55 — Янгиликлар.

ТОШКЕНТ-II. 9.00 — 16.20 — МОСКВА-II. 18.10 — Ўқитувчи экрани. 18.40 — Кўр музикачи. Бадиий фильм. 20.00 — Тошкент янгиликлари. 20.20 — Яхши кайфият хизмати. 20.50 Хайр, эчки ва велосипед. Бадиий фильм. 21.30 — МОСКВА-II.

РАДИО

3 АПРЕЛЬ, СЕШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Лирик қўшиқлар. 9.30 — Шонли олтмиш йил солномаси. 12.10 — Ишчинома. 13.00 — Чорвадор. 14.00 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун эшиттириш. 18.15 — Меҳнат унумдорлигини ошириш — экономиканинг муҳим вазифаси. 18.30 — Музикали танаффус. 19.25 — Ёшлик. 20.50 — А. Қодирий туғилган куннинг 90 йиллигига. 21.10 — Радиотинглочиларнинг талабларига биноан концерт. 22.30 — Ўзбекистон Давлат телерадиоси солистлари ижро этади.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

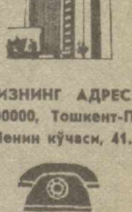

БИЗНИНГ АДРЕС:
700000, Тошкент-П.
Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР
Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 33-21-43, 32-53-16. 32-53-20, 33-11-49, 32-54-13.

Р. 07161. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. Б. — 78. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12